Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 16 январь
ШАНБА
№ 13 (4.209).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 14 январь куни бўлиб ўтган мажлисида партия ва ҳукуматнинг РСФСР Ноқоратупроқ зонаси агросаноат комплексини ривожлантириш юзасидан илгари қабул қилинган қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани контрол тариқасида кўриб чиқди. Область партия комитетларининг биринчи секретарлари қатнашган муҳокама чоғида, белгиланган тадбирларнинг амалга оширилаётганлиги мамлакатнинг ана шу муҳим иқтисодий районини ривожлантиришга ижобий таъсир кўрсатаётганлиги айтиб ўтилди. Моддий-техника базасини ҳамда социал соҳани ривожлантириш ва мустаҳкамлашга катта миқдордаги ресурслар сарфланмоқда. Натижада бир неча йил давомида рўй бериб келган қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг пасайиши тўхтатиб қолинди.

Айни вақтда Сиёсий бюро Ноқоратупроқ зона агросаноат ишлаб чиқаришини ривожлантиришда туб бурилиш рўй бермади, деб ҳисоблайди. Регионидаги кўпгина областлар ва автоном республикаларнинг қишлоқ хўжалиги барқарор ривожланишини таъминламаяпти, давлат ва колхозлар сарфлаётган катта-катта маблағлар етарлича самара бермаяпти. Владимир, Иваново, Калинин, Киров, Кострома, Рязань, Смоленск, Ярославль, Новгород, Псков областлари хўжаликларидаги ишларнинг аҳволи айниқса ташвиш уйғотмоқда.

Мамлакат озиқ-овқат фондини муттасил кўпайтиришда РСФСР Ноқоратупроқ зонаси агросаноат комплексининг ролини янада ошириш катта сиёсий, умумдавлат аҳамиятига молик вазифа эканлиги таъкидланди. Яқин вақтлар ичида мазкур район аҳолисини шу ернинг ўзида етиштирилган асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга эришиш зарурлигига катта эътибор берилди. Ноқоратупроқ зона қишлоқларини социал ўзгартиш суръатларини жадаллаштириш кўзда тутилади. Бунда 1995 йилга бориб қишлоқдаги ҳар бир оилани ҳовлисида қўшимча иморатлари бўлган алоҳида уй-жой билан таъминлаш, қишлоқ аҳоли пунктларида мактаблар, болалар муассасалари, соғлиқни сақлаш, маданият, савдо ва маиший объектлар етарли даражада бўлиши керак.

Шу йилдан бошлаб йўл қурилиши кенг программасини амалга ошириш, қишлоқларни газлаштириш суръатларини жадаллаштириш, ишлаб чиқариш ва маиший эҳтиёжлар учун электр энергиясидан фойдаланишни кенгайтириш зарур, деб топилди. РСФСР Ноқоратупроқ зонасини социал ва иқтисодий ривожлантиришнинг 1988 — 1995 йилларга мўлжалланган комплекс программасини ишлаб чиқиш, уни амалга ошириш учун кўпроқ капитал маблағ, материал-техника ресурслари ажратиш мўлжалланди. РСФСР Ноқоратупроқ зонаси агросаноат комплексини бошқаришни янада такомиллаштиришга оид тадбирлар белгиланди.

«Чернобиль АЭСидаги авария сабабларини текшириш натижалари ва авария оқибатларини тугатиш, атом энергетикаси хавфсизлигини таъминлаш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил 14 июлдаги қарори ҳамда партия ва ҳукуматнинг мазкур масалага оид бошқа қарорлари қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди.

Авариядан кейин ўтган даврда бу борада кенг кўламли тадбирлар комплекси амалга оширилганлиги айтиб ўтилди. Ишдан чиққан энергоблок қисқа вақт ичида ғоят мустаҳкам тарзда кўмиб ташланди. Қолган барча учта энергоблок ишга туширилди. Энергетикларнинг янги шаҳри — Славутичнинг биринчи навбати қуриб битказилмоқда. Атом энергетикасининг ташкилий ва техникавий даражасини такомиллаштириш билан боғлиқ муҳим масалалар ҳал этилди. Ушбу проблемалар юзасидан ҳукуматнинг бир қанча муҳим қарорлари қабул қилинди.

Радиактив жиҳатдан ифлосланган районларда шаҳарлар ва қишлоқларни радиактив қолдиқлардан тозалаш ишлари ўтказилди. Бу ерда истиқомат қилаётган аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, уларга зарур медицина ёрдами кўрсатиш борасида катта-катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Бутуниттифоқ радиация медицина маркази иш бошлаб юборди. Радиактив қолдиқлардан тозалаш катта ҳажмдаги ишлари ўтказилганлиги натижасида электр станция территориясида, унинг биноларида радиация даражаси хизмат қилаётган ходимларнинг хавфсиз ишлашини таъминлайдиган миқдоргача камайтирилди. Одамлар пухта текшириб кўрилганлиги уларнинг саломатлигида радиация билан боғлиқ ҳеч қандай ўзгаришлар сезилмаётганлигини кўрсатди.

Янги жойларга кўчирилган барча аҳоли иш ва уй-жой билан таъминланди. Шу мақсадда 21 мингтадан ортиқ якка тартибдаги уй-жойлар, 800 тага яқин социал-маиший ва маданий объектлар қурилди, 15 мингта квартира ажратилди. 900 миллион сўмликдан ортиқ турли хил компенсация тўланди ва имтиёзлар берилди. Авария оқибатларини тугатишга бевосита сарфланган харажатлар салкам 4 миллиард сўмни, мазкур районларда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмлари қисқарганлиги билан боғлиқ зарар ва бошқа харажатларни ҳисобга олганда салкам 8 миллиард сўмни ташкил этди.

Ишчилар, олимлар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар, Совет Армияси жангчиларининг юксак ватанпарварлиги ва фидокорлиги туфайли қисқа муддатларда авария оқибатларини тугатиш соҳасида ўз ҳажми ва техникавий мураккаблиги жиҳатидан мислсиз ишлар бажарилди. Совет кишилари Чернобиль фондига салкам 540 миллион сўм ўтказганлиги улар жипслиги ва коллективизмнинг ёрқин далили бўлди.

Сиёсий бюро авария оқибатларини тугатишга оид бундан буёнги вазифаларни белгилади, СССР Атом энергетикаси министрлиги ҳамда бошқа министрликлар ва идораларга атом станцияларининг тўла хавфсизлигини таъминлашга қаратилган куч-ғайратларни бирлаштиришни таклиф этди. Мамлакатимизда атом энергетикасини ривожлантириш сифат жиҳатдан янги техникавий негизга, мутлақ пухта инженерлик ва конструкторлик ечимларига, АЭС коллективларидаги юксак технологик интизомга асосланиши кераклиги алоҳида таъкидланди. Кадрлар билан олиб бориладиган ишларни кучайтириш зарурлигига муҳим аҳамият берилди.

Сиёсий бюро давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР қонунига биноан меҳнат коллективлари кенгашларини, корхона раҳбарларини сайлаш тартиби тўғрисида тайёрланган таклифларни маъқуллади. Меҳнат коллективлари кенгашлари ва раҳбарларини сайлаш жамият, коллектив ва ҳар бир меҳнаткаш манфаатларини узвий боғлашга қодир бўлган профессионал билимдон, юксак маънавий-сиёсий фазилатларга эга бўлган ходимлар ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этилишини таъминлаши зарурлиги уқтириб ўтилди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Бош секретари М. Якеш билан қилган суҳбати якунларини маъқуллади. КПСС ва ЧКПнинг социалистик қурилиш асосий проблемаларига муштарак ёндашуви, ташқи сиёсатнинг туб масалалари юзасидан қарашларнинг бирлиги мамнуният билан таъкидланди. Ҳар иккала қардош мамлакатда қайта қуриш, демократиялаш, фан-техника тараққиётини ва социал тараққиётни жадаллаштиришга қаратилган йўл муносабати билан Совет—Чехословакия ҳар томонлама ҳамкорлигини ривожлантириш учун янги кенг имкониятлар очилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида совет экономикасини ривожлантириш, мамлакатимизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги йўлини амалга оширишнинг бошқа баъзи масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Норин районидаги «Пахтакор» колхози жорий йилдан бошлаб тўла хўжалик ҳисоби асосида ишлашга ўтди. Бу ҳар бир колхозчи зиммасидаги масъулиятни оширади. Айни пайтда зарбдор вахтада туриб меҳнат қилаётган марказий устахона ремонтчилари буни чуқур ҳис этиб, топшириқни сифатли бажаришмоқда. Ҳозиргача 26 трактор, 14 сеялка, 26 культиватор, 66 комплект бороңа ва бошқа механизмлар кўкламги ишларга пишиқ-пухта шайлаб қўйилди.

СУРАТЛАРДА моҳир механизаторлар Умматали Маҳмудов (юқорида), механик Турсунбой Мирзахолов (ўртада, чапда) ва Абдуғаффор Мамадалиев, Абдулла Юсуповни (пастда) кўриб турибсиз. Улар техника ремонтида фаоллик кўрсатишди.

Е. БОТИРОВ фотолари.

КЎКЛАМГА ТАХТ

Комсомол районидаги «Ленинград» совхозининг механизаторлари ўз машиналарини эртагаёқ далага олиб чиқишга тайёрлар. Колхозда мавжуд барча сеялкалар ремонтдан чиқарилиб, ишга тахт қилиб қўйилган.

Марказий ремонт устахоналарининг коллективлари янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ юксак суръатлар билан меҳнат қилишмоқда. Слесарлардан Р. Холиқов, Я. Тошкенбоев, Х. Қодировлар техника ремонти ва эскирган деталларни тиклаш ишларини аъло даражада уддаламоқдалар.

Ремонтчилар кўкламги дала ишлари учун зарур бўлган бутун техникани 20 январгача тахт қилиб қўйишга ваъда бердилар.

«ҚИШКИ» ҚЎЗИЧОҚЛАР

Фарғона областининг хўжаликларида қўзилатиш кампанияси одатдагидан барвақт бошланди. Фарғона районидаги Ильич номли колхозда бу йил қишда олинган дастлабки қўзичоқлар жадал парвариш қилина бошлади. Бу ерда янги туғиладиган қўзичоқлар учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган: совлиқлар ва қўзичоқлар учун бинолар иситилади, юқори калорияли озуқа етарли миқдорда ғамлаб қўйилди, чўпон ва ветеринарларнинг кеча-кундуз навбатчилик қилиши ташкил этилди. Район қўйчивонлар мусобақасининг ташаббускори А. Жаркинбоев ҳар юз совлиқдан 118 тадан қўзи олиш тўғрисида берган ваъдасининг устидан чиқди. Ҳар беш совлиқнинг бири эгиз қўзилади.

Тажриба шуни кўрсатдики, қишда туғилган қўзилар анча бақувват бўлиб, тез ўсади.

ҚАРШИ ЧЎЛИ ГУЛЛАБ ЯШНАЙВЕРСИН

Ихтисослашган «Шелковод» совхозининг коллективи тут кўчатларини одатдагидан барвақт реализация қилишга киришди. Кўчатларнинг дастлабки юз мингтаси Ғузор райони хўжаликларига жўнатилди.

Ўрмон ходимлари ўз олдиларига муҳим вазифани — областда тут дарахтининг энг қадимги «Балҳтут» ва «Шотут» навларини кенг тарқатиш вазифасини қўйдилар. Бу навлар қурғоқчил иқлимга яхши мослашган бўлиб, уларнинг барглари эса оқсилга бой. Сўнгги вақтларда бу навлар йўқ бўлиб кетиш хавфи остида қолди. Айни вақтда хўжаликда тут дарахтининг шўрхок ерларда ўсадиган бошқа истиқболли 14 та нави қаламчалари ўстирилмоқда. Бу дарахтлар Қарши чўлини кўкаламзорлаштириш билан бирга шамолга қарши мустаҳкам ихотага айланади ҳамда пиллачилик хўжаликларининг озуқа базасини мустаҳкамлайди.

Шу йилнинг ўзидаёқ областдаги тутзорлар 100 гектар кенгайтирилади. Бу мақсад учун «Шелковод» совхозида қимматли дарахтнинг уч миллиондан ортиқ кўчати тайёрланди.

АГРОСАНОАТ АХБОРОТИ

БУВАЙДА

Карл Маркс номли колхоз деҳқонлари жорий йилда 1.480 гектар ердан гектар ҳисобига 35 центнердан, жами 5.180 тонна оқ олтин етиштиришга аҳд этишган. Шу ниятда қишки юмушлар уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Кузда жами майдон чуқур ҳайдалиб, шудгорлашдан олдин маҳаллий ўғит билан тўйинтирилган эди. Айни кунларда яхоб бериш, маҳаллий ўғит жамғариш ва техника ремонти жадал бормоқда.

— Еримизнинг аксарият қисми шўрхок, яхоб суви берилмаса мўлжалдаги ҳосилни олиш қийин, — дейди правление раиси, биология фанлари кандидати Ҳабиба Тошматова. — Шу боисдан бу муҳим тадбир эътиборимизда турибди. 100 нафар сувчи икки сменада ишламоқда. Уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун зарур шароитлар яратилган, мусобақа ҳар беш кунда якунланаяпти. Ғолиблар ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантирилмоқда. Бундан ташқари 300 гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланиши керак. Бунда Абдурашид Тожибоев, Тилаболди Бобожонов каби механизаторлар ўрнак бўлишаётир.

Қ. ТУРСУНОВ.

ЖАРҚЎРҒОН

4-алмашлаб экиш участкаси деҳқонлари шудгорлашни «Сурхон» совхозида биринчилар қаторида ниҳоясига етказишган эди. Ҳозирги кунда машина-механизмларни ремонт қилиш, ариқ ва зовурларни тозалаш, маҳаллий ўғит жамғариш каби юмушлар мусобақа асосида олиб борилмоқда. Беллашувда Менгли Қурбонов, Истад Раҳмонов, Иброҳим Самадов сингари ишчилар пешқадам.

Ж. ДАВЛАТОВ.

ОКТЯБРЬ

Собир Раҳимов номли совхоз заршунослари учун якунланган йил қутлуғ келди. Улар Ватан хирмонига 10.160 тонна оқ олтин сотдилар. Ҳосилдорлик гектар ҳисобига 30,2 центнерни ташкил этди. Жорий йилда меҳнат аҳли эришилган ютуқни янада мустаҳкамлаш, гектар самарадорлигини анча ошириш ниятида қишки тадбирларни маромида ўтказмоқда. Жами майдон аллақачон шудгорлаб қўйилган. Сув шохобчаларини тартибга келтириш, дала бошига гўнг чиқариш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш диққат марказида турибди.

О. РУСТАМОВА.

ОЛТИНКЎЛ

Теплица хўжалиги Калинин номли колхоз учун сердаромад тармоққа айланди. Бунда Орифжон Абдусаломов бошлиқ миришкорларнинг муносиб ҳиссаси бор. Меҳнат аҳли ўтган йили савдо шохобчаларига 60 тонна помидор, 40 тонна бодринг, 11 тонна кўкат жўнатдилар. Топшириқ 104 процент бажарилди.

Айни кунларда 0,30 сотих майдонда помидор ғарқ пишган. Ойнаванд дала неъмати пешма-пеш шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилинмоқда.

М. АБДУЛЛАЕВ.

Колхоз Намунавий Устави лойиҳасини муҳокама қиламиз

ЕР ТАҚДИРИ ДЕҲҚОН ҚЎЛИДА

Колхозда ишлай бошлаганимга қирқ йилдан ошиб кетди. Бутун ҳаётим шу ерда ўтди. Обрў-эътиборни— қаҳрамонлик Юлдузи, қўш Ленин ордени, Октябрь революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденларини шу азиз тупроққа тўккан реза-реза тер туфайли топдим.

Тўғри, ер, сув, техника колхоз ишлаб чиқариши учун жуда муҳим. Бу воситалар таянчимиз ҳисобланади. Бироқ шуларнинг ўзи билангина иш битмайди — бу масаланинг бир томони, холос. Инсон, унинг ерга, сувга, ўғитга, техникага, пахтага муносабати эса масаланинг иккинчи, ҳал қилувчи қиррасини ташкил этади.

Ҳозир мамлакатда ўзгартишлар шамоли эсаяпти. Бирор киши ҳам қайта қуришдан четда қолаётгани йўқ. Ҳатто уни хушламаётганлар унинг тўлқинини сезиб туришибди. Партия инсон омили билан иқтисодий қайта қуришни жуда тўғри узвий боғлади. Одамларни кўрсатмалар, буйруқлар, бақириқлар исканжасидан халос этди. Энди ҳар биримиз ташаббус кўрсатишимиз, янада яхшироқ ишлашимиз мумкин. Меҳнаткашларнинг қалби ва виждонини уйғотишда демократия ҳамда ошкоралик катта куч ҳисобланади. Чинакам меҳнат қувончи учун эндиликда ҳеч қандай тўсиқ йўқ.

Колхознинг Намунавий Устави бунинг ҳақиқий мисолидир. Унда колхозчи, бригада ва бутун колхознинг янада яхшироқ ишлашини таъминловчи жуда кўп пухта, чуқур маънoли сатрлар бор. Лекин унда инсонга, унинг турмуши, дам олиши, саломатлиги, меҳнат ҳақи, ҳуқуқларига жуда кўп ўрин берилган. «Меҳнат шароитларини ва уни муҳофаза қилишни яхшилаш, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси хусусидаги тадбирларни ўтказишга, белгиланган нормалар бўйича колхозчиларга бериш учун махсус кийим ва пойафзал, ҳимоя мосламаларини сотиб олишга колхоз зарур маблағ ажратади», деган фикрлар бунинг яққол мисоли. Аёллар ва ўсмирларга бериладиган енгилликларни айтмайсизми! Ёки Уставнинг «Колхозни социал ривожлантириш» бобини олиб қарайлик. Бу ердаги ҳар бир сатр колхозчига, унинг оиласига, фарзандларига меҳрибонлик руҳи билан суғорилган. Уй-жой, соғлиқни сақлаш, пенсия, нафақа, ўқиш, дам олиш ҳақидаги ғамхўрликларни бирма-бир санаш қийин.

Буларнинг ҳаммаси учун Коммунистик партияга, ҳукуматимизга чин юракдан раҳмат десак арзийди. Ўйлайманки, инсонга кўрсатилган чинакам ғамхўрлик беиз қолмайди. Колхозчилар унга фидокорона меҳнат билан жавоб қайтарадилар, мўл пахта, сабзавот, гўшт, сут, мева ва бошқа нознеъматлар етиштириб Ватанни хушнуд этадилар.

Устав лойиҳасини муҳокама этарканмиз, баъзи нарсаларга эътиборни қаратишни истардим. Афсуски, колхозчилар, мутахассислар ўртасида ҳали ҳам қайта қуришни тўғри тушунмаётган кишилар топилади. Баъзилар янги изга ўтишнинг нима кераги бор, дея бамайлихотир яшашмоқда. Ишлаш ҳам қўл учида, кун ўтса бас қабилида. Колхоз планини бажарадими, йўқми, давлатга қанча маҳсулот топширади — улар учун барибир. Бундай кишилар ўз роҳатларини ўйлашдан нарига ўтмайдилар.

Бунақа тайёрга айёрлик кайфияти коллектив хўжалик ишига жуда халақит беради. Йўқ, бу тоифадаги одамлар меҳнат интизомини бузишмайди, чунки Устав лойиҳасида бунинг учун қаттиқ жазо чораси борлигини билишади. Улар шунчаки «фақир киши панада» деган принципга риоя қилган ҳолда яшайдилар. Ўзларини ҳалол, виждонли меҳнаткашларнинг соясига оладилар.

Бригадамиз заршунослари бу йил ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил кўтардилар. Бироқ, ер-сув шароити бизникидан сира қолишмайдиган қўшниларда эса ҳосилдорлик гектарига зўрға 15 центнерни ташкил этади. Тўғри, улар биздан икки-уч ҳисса кам ҳосил етиштириб, ўзларини ўзлари жазолашади: косалари оқармай юраверадилар. Бироқ бундай колхозчилар, бундай бригадалар олға ҳаракатимизни сусайтирувчи тўғаноқ эканлигини дангал айтишимиз зарур.

Намунали Устав лойиҳасига қўл учида ишловчи ялқовларга жазо бериш тадбирлари ҳақидаги махсус пункт киритиш ўринли бўлур эди. Ахир бригада йиллар мобайнида маълумотларнинг охирида судралиб юрса, ер, сув, техника ва бошқа имкониятлардан тўлиқ фойдаланмаса, бунга тоқат қилиш мумкинми? Бизнинг колхозда шундай бригадалардан батамом воз кечилди, улардаги одамлар бақувват коллективларга бириктилди. Натижаси биринчи йилдаёқ сезилмоқда. Умумий йиғилишда колхоз Уставини қабул қилиш чоғида ана шуни албатта таъкидлаш зарур. Колхоз сояпарварлар учун паноҳ бўладиган жой эмас.

О. РАҲМАТОВ,
Жиззах районидаги Навоий номли колхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ

Колхознинг янги Намунавий Уставини биз кўпдан буён кутаётган эдик. Чунки колхозларимиз қарийб олтмиш йиллик узун ва машаққатли йўлни босиб ўтдилар. Ана шу давр мобайнида жуда кўп масалалар, муаммолар тўпланиб қолди. Сўнгги йилларда улар одатда юқоридан берилган буйруқлар ва кўрсатмалар асосида ҳал этиларди. Кўпинча шундай бўлардики, райком ёки райижроком бизнинг одамларимизни, еримизни, имкониятларимизни биздан яхшироқ биладиганга ўхшаб қолардилар. Кўрсатмалар эса қалин девор сингари хўжалик юритиш имкониятларини чеклаб қўйган, қуйидан бўладиган ташаббусларни бўғиб ташлаган эди. Мана шу боисдан ҳам жуда катта моддий-техника потенциалидан, одам ресурсларидан тўлиқ фойдаланилмасди. Бир киши анча иш қилиши мумкин, лекин у бошқалар билан ҳамкорликда, коллектив билан янада кўпроқ иш бажаради.

Намунавий Уставни биз жуда чуқур ўрганамиз. Ҳар бир колхозчи бундан буён давлат унга бериб қўйган барча воситалар: ер, сув, техника, ўз меҳнати самарасининг тўла хўжайини эканлигини тушуниб олиши керак.

Табиийки, Уставнинг ҳамма моддаларини бирданига шарҳлаш, баҳолаш қийин. Бироқ унинг битта — «Колхознинг ишлаб чиқариш-хўжалик ва молиявий фаолияти» бобидаги 14-банд ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман. Унда «Колхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотини қайта ишлаш ва сақлаш... бошқа ёрдамчи ҳунармандчилик соҳаларини ривожлантириш юзасидан шартнома муносабатлари ўрнатиши мумкин» дейилган. Сирасини айтганда, бу банд хўжалик раҳбарларига жуда катта имкониятлар эшигини очади.

Колхозимиз экинзорларининг бир қисми тоғ ёнбағрида, бир қисми эса пасттекисликда жойлашган. Воҳада пахта, қирда эса мева-чева, узум етиштирамиз. Пахтани давлатга топширишнинг ташвиши йўқ: тайёрлов пунктлари, заводлар кечасию кундузи қабул қилишаверади. Бироқ сабзавот, мева, узумни топшириш осон иш эмас. Гап шундаки, Шаҳрисабздаги консерва заводи эски ва камқувват. Маҳсулот ортган машиналар, тележкалар завод дарвозаси олдида кунлаб туриб қолишади. Табиийки, бунда маҳсулот бузилади, даромаддан путур кетади, деҳқон меҳнати ҳайф бўлади. Бу эса хўжасизликнинг ўзгинаси.

Бундан бир неча йил илгари биз колхоз консерва заводини қуришга қарор қилдик. Қанча қийинчиликларни бошдан кечирганимизни, идорама-идора югурганимизни, қанчадан-қанча қоғозбозлик қилинганини изҳор этишнинг ўзи машаққат. Фақат ўтган йил кузга келиб уни ишга туширишга муваффақ бўлдик. Бамисоли елкамиздан тоғ қулагандек бўлди. Даладан йиғиштирилган ҳосил тўппа-тўғри қайта ишлашга туша бошлади. Ишонч билан айтишим мумкинки, колхоз заводида тайёрланган маҳсулотлар сифат жиҳатидан катта заводларникидан сира қолишмайди.

Шу тариқа ишлаб чиқариш уйғунлашди: энди етиштирилган ҳосилни қаерга топширишимиз аниқ, исрофгарчилик қисқарди, даромадга барака кирди. Колхозимизда аҳоли сони ҳам тобора кўпайиб бораяпти. Албатта, буни ҳам ҳисобга олиш керак, чунки одамларнинг ҳаммасига даладан иш топилмайди. Завод эса ана шу ортиқча иш кучини ўзига жалб этди, илгари қаердан даромад олишни билмай юрган оилаларга фаровонлик келтирди.

Энди заводни кенгайтириш ҳақида бош қотираяпмиз. Лимон етиштириш учун теплицаларни ҳам кенгайтиришни кўзлаяпмиз. Майиз ва бошқа қуруқ мевалар тайёрлашни йўлга қўямиз.

Қайта қуриш инсон омилидан тўла фойдаланишни тақозо этмоқда. Қўшниларимизда бўлгани каби бизда ҳам уй-жой масаласи катта муаммо. Оилалар серфарзанд, ёшлар эса мустақил яшашни хуш кўришади. Сир эмас, уй-жой қурилиши учун маблағ топилади, бироқ қурилиш материаллари анқонинг уруғи. Шуни ҳисобга олиб колхозда ғишт заводи қуришга қарор қилдик. Бу жуда ҳам фойдали ва хайрли иш, ахир уй-жой кўпайса, уни қуриш учун сарф-харажатлар камайса ёмонми! Ҳозир биз ғишт учун тўлаётган маблағ хўжаликнинг ўзида, колхозчиларнинг оиласида қолади.

Ҳозир колхозчилардан тортиб правление раисигача ташаббускорликни авж олдиришни олдимизга асосий вазифа қилиб қўйганмиз. Намунавий Устав унга кенг йўл очишига аминмиз.

А. ҲАСАНОВ,
Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхоз правлениеси раиси.

ПИЛЛАЧИЛАР ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДА

Уйчи пиллачилик бирлашмасидагилар сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғини ортиғи билан адо этмоқдалар. Хўжалик ҳисоби жорий этилишидан олдин ўтказилган ишчи ўринлари аттестацияси эскирган ускуналарнинг янгилари билан алмаштирилиши «сифат жиҳатидан силжишга» тайёргарлик бўлди. Сифатни кўтариш борасида бир қанча тадбирлар белгиланди.

Бирлашмада меҳнатга пировард натижаларга қараб ҳақ тўланади. Сифат қанчалик яхши бўлса, меҳнатда иштирок этиш коэффициенти ҳам шунчалик юқори бўлади. Олий нав маҳсулот бераётган пиллачиларга эса асосий иш ҳақининг 50 процентигача қўшимча мукофот берилмоқда.

Хом ашё етказиб берувчиларга эътирозлар жуда кўп бўлди, шунинг учун ҳам бу ерда хом ашёни қабул қилиш устидан назорат сезиларли даражада кучайтирилди. Ҳозир эса пилла етказиб берувчилар билан ҳисоб-китобни хом ашё сифатига ва пировард маҳсулот чиқишига қараб йўлга қўйишга қарор қилдилар. Бу тадбирни ҳам хўжалик ҳисоби тақозо этди.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТЛАР ИШОНЧИНИ ҚОЗОНИШ КЕРАК

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Цех партия ташкилотининг секретари Маматқул Аҳмедов партия йиғилишида узундан-узоқ доклад қилди. Қисмангина ютуқни мамнуният билан мақтаб, камчиликлар ва юзага келган мураккаб шароитни хаспўшлашга уринди. «Энди учтўрт киши чиқиб музокараларда қатнашса, вассалом», ўйлади у. Йиғилиш тугаб, секретарнинг елкасидан тоғ қулагандек бўлади. Лекин коммунистлар бу гал унинг режаларини чиппакка чиқардилар. Сўзга чиққанлар вужудга келган ташвишли аҳвол ҳақида рўй-рост гапирдилар.

Дарҳақиқат, бошланғич партия ташкилотининг жанговарлиги, қайта қуришга раҳбарлиги кўп жиҳатдан секретарга, унинг сиёсий етуклигига, ишбилармонлигига, коллектив аъзоларига муносабати ва уларнинг фикрини ҳисобга олиш маҳоратига боғлиқ. Партия XXVII съездидан кейин инқилобий руҳ касб этган даврда бу фазилатларсиз муваффақиятга, олға қараб силжишга, мураккаб масалаларни тадбиркорлик билан ҳал этишга, уюшқоқлик, ишчанлик вазиятини қарор топтиришга эришиш мушкул. Негаки, бошланғич партия ташкилоти сиёсий марказ сифатида ҳар бир коммунист фаолиятини йўналтириб туради, уни тарбиялайди, юксак мақсадлар сари даъват этади. Айни пайтда талабчанликни кишиларга ғамхўрлик, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш билан қўшиб олиб боради.

Самарқанд районидаги «Комсомол» колхози сут-товар фермаси цех партия ташкилотининг йиғилишида коммунистлар секретарда ана шу фазилатлар етишмаётганлигини айтишди. Айниқса илғор сигирсоғар Ширин Лутфиеванинг чиқиши коммунистларни мулоҳаза юритишга ундади.

— Фермамизда цех партия ташкилоти, унинг секретари Маматқул Аҳмедов коллективдан ажралиб қолган. Ташкилот нима иш қилаётганлигини биз сезмаяпмиз. Фақат партия йиғилишлари номигагина, тўғрироғи қоғоз тўлдириш учун ўлда-жўлда ўтказилади. Ҳозирги қайта қуриш, фаолиятни активлаштириш, янгиликка интилиш қизғин бошланган даврда лоқайдлик билан ҳаёт кечириш мумкинми? Мен партия ташкилоти секретарини янгилашни таклиф қиламан.

Меҳнат ветерани, коммунист Марҳабо Хўжаева эса чорвадорларнинг қалбидагини топиб айтди.

— Ҳозир молхонага киришдан юраксадамиз. Ифлос ва сассиқлигидан унга бош суқиб бўлмайди. Бўш пайтларда ҳордиқ чиқариш учун бу ерда ҳеч қандай шароит йўқ. Бу аҳволда коллективга ёшларни қандай жалб қилиб бўлади? Секретаримиз аҳволни тузатиш йўлларини ҳатто хаёлига келтирмайди. Коммунистлар ҳам муросасозлик йўлини тутмоқдалар. Ахир аҳволни яхшилаш учун ўзимиз жон куйдирмасак, четдан келиб кимдир қилиб бермайди-ку. Мен ҳам Шириннинг таклифига қўшиламан.

Йиғилишда баҳс-мунозара қизғин тус олди. Коммунистлар шароит ёмонлиги, планлар тўлмаётганлиги, айримлар ўз бурчларини унутиб қўйганликлари, масъулият сезмаётганликларини, шу боисдан фермада тартиб-интизом сусайганлигини таъкидлашди. Сигирсоғар Пўлатой Раҳимова эса зоотехник Эргаш Бобоев, ферма мудири Халил Мажидов ўз вазифаларига лойиқ эмасликларини айтиб, уларнинг айби билан моллар парвариши ташлаб қўйилганлигини мисоллар асосида кўрсатди.

Танқидга учраган раҳбарлар президиумда сукут сақлаб ўтиришарди. Улар гапнинг бу даражада кескин тус олишини хаёлларига ҳам келтиришмаган, ҳар галгидек олди-қочди пуч ваъдалар билан коммунистларни ишонтиришни ўйлашганди. Қуруқ қошиқ оғиз йиртар деганларидек, улар эндиликда вазифага, бурчга замон талаби руҳида ёндашиш кераклигини кеч тушунишди.

«Цех партия ташкилотининг қарори райкомда ҳам қизғин муҳокама қилинди. Бу ердаги аҳвол билан батафсил танишиш менга топширилди. Ҳақиқатан ҳам партия ташкилотининг иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган экан. Секретарь номигагина иш юритган. Ташкилий-партиявий, оммавий-сиёсий тадбирлар у ёқда турсин, ҳатто коммунистлар авангардлигини ошириш, ишга янгичасига ёндашиш бўйича умуман ҳеч қандай амалий тадбир белгиланмаган».

(Район партия комитети ташкилий бўлими мудири О. СУВОНОВнинг сўзидан).

Район партия комитети текширувидан сўнг коммунистлар яна йиғилишга тўпландилар. Бу сафар у қисқа бўлди. Маматқул Аҳмедов партия ташкилоти секретарлигига сайланмади. Коммунистлар чорва бухгалтери Замон Ашуровга ишонч билдиришди. Колхоз партия комитети секретари ўринбосари Аҳрор Баҳромов фермада ишни жонлантириш учун масъул қилиб тайинланди. Бошланғич ташкилот фаолиятини кучайтириш тадбирлари белгиланди. Цех партия ташкилоти эътибори КПСС XXVII съезди қарорлари асосида қайта қуриш, коммунистлар ҳисоботларини мунтазам эшитиб бориш, таклиф-мулоҳазаларни ўрганиб, уларнинг ижросини таъминлаш зарурлигига қаратилди.

«Фермадаги мураккаб аҳвол мени ҳам ташвишга солиб келарди. Коммунистлар қарори бу борадаги мақсадларни амалга оширишда катта туртки бўлди. Колхоз правлениесида коммунистлар мулоҳазалари муҳокама этилиб, аҳволни тузатиш мақсадида ташкилий тадбирлар кўрилди: ферма мудирлигига Расул Ортиқов, зоотехникликка Муродилло Раҳматов тавсия этилдилар. Колхоз раҳбарлари зарур қулайлик ва шароитларни вужудга келтириш пайида бўлишмоқда. Ҳар куни ишни фермадан бошлаш мен учун ҳам одатга айланди»

(Колхоз правлениесининг раиси Маҳмуд Ўроқов билан бўлган суҳбатдан).

Шароит яратиш. Буни ҳар хил тушуниш мумкин. Баъзи жойларда бир-икки хонани «безатиб» қўйишади-да, қулайликлар яратганмиз, дея айюҳаннос солишади. Амалда эса «безатилган» уйларга ҳеч ким оёқ босмайди. Бундай ҳол ишга фойда эмас, балки зарар етказади. Аслида чорвадорларга чинакам қулайлик яратиш энг зарур ишлардандир. Коммунистлар фермадаги вайронага айланган эски сомонхонани қайта тиклаб, ҳордиқ чиқариш масканига айлантиришни таклиф қилишди. Колхоз правлениеси бу фикрни қўллаб-қувватлади. Хўжаликнинг Исмат Муродов бошлиқ қурилиш бригадаси ишни бошлаб юборди.

«Шу пайтгача инсон омилига эътибор ҳақида кўп гапириб амалда эса эскичасига иш тутиб юрган эканмиз. Лекин эзгуликнинг нечи йўқ дейишади. Меҳнаткашларга нисбатан ғамхўрлик қилишга ихлос қўйилса, мақсад сари қатъий интилса, ҳар қандай юмушни бажарса бўларкан. Ферма коллективи учун яратилган шароитлардан ўзимиз ҳам, чорвадорлар ҳам хурсанд. Бу ишларни амалга ошириш учун атиги бир йил кифоя қилди».

(Район партия комитетининг биринчи секретари М. Халилов сўзидан).

Дарҳақиқат, эски сомонхона қисқа муддатда чорвадорлар ҳордиқ ёзадиган масканга айлантирилди. Бу ерда ходимлар учун зарур қулайликлар яратилган. Иккита душхона, сауна, хотин-қизлар ҳамда эркаклар учун алоҳида дам олиш хоналари, медицина пункти, ошхона, сиёсий-иқтисодий ўқув машғулоти ўтказиладиган жой, маиший хизмат хонаси ва бошқа хоналар жиҳозланган. Чорвадорлар бўш пайтларида телевизор томоша қилишлари, радио тинглашлари, шашка-шахмат тахталари устида баҳслашишлари мумкин. Кўчма кутубхонада оммавий-сиёсий, бадиий адабиётлар, кўчма магазинда эса рўзғорбоп маҳсулотлар, буюмлар бор. Хотин-қизлар шу ерда кир ювишлари, дазмоллашлари, тикиш ишларини бажаришлари учун қулайликлар яратилди. Ошхонада пиширилган лаззатли таомлар ходимларга бепул берилади. Улар ҳар куни нонушта ва тушлик пайтларида ошхонада овқатланишади. Дам олиш комплекси учун 35 минг сўм сарфланган.

Шуни таъкидлаш керакки, молларни яхши шароитларда боқиш тадбирлари ҳам кўрилди. Шу мақсадда иккита бино қурилиб фойдаланишга топширилди. Энди молхонага кирган киши бу ердаги озодаликни, тартибни кўриб баҳри дили очилади. Илғор сигирсоғар, район партия комитети аъзоси Пўлатой Раҳимова таъкидлашича, молларни боқиш учун қулай шароитлар яратилиб, барча ишлар механизациялаштирилгач, соғиб олинадиган сут ҳам кўпайди. Унинг ўзи сигирсоғарларга намуна кўрсатмоқда: ўтган йили йигирма бош сигирнинг ҳар биридан 3 минг 650 килограммдан сут соғиб, мажбуриятни ошириб бажарди. Энди оқ чашма соҳибаси 4 минг килограммлик маррани забт этиш учун курашаётир.

Фермада социалистик мусобақанинг ошкоралиги, таъсирчанлиги оширилмоқда. Шу боисдан илғорлар сафи тобора кенгаётир. Сано Холиқулова, Раъно Исматова, Ҳабиба Абдувосиева, Муҳаббат Тўхтаева кабилар ижодий беллашувда пешқадамликни қўлдан беришмаётир. Ҳар ўн кунда мусобақа ғолиблари шарафига байроқ кўтарилади, совринлар тантанали суратда топширилади.

Ферма коммунистларининг мақсадлари янада катта. Улар келгусида колхоз территориясидаги мактаб билан алоқани мустаҳкамлаб, фермада ўқув хонаси очишга қарор қилишган. Ёшлар келиб ферма ҳаёти билан танишадилар, сигирсоғарларнинг ишлари ҳақида суҳбатлашадилар. Коллектив шу йўл билан ўз келажагини яратмоқда. Бу эзгу ва қутлуғ иш ўз самарасини бериши шубҳасиз.

Ҳа, қайта қуриш йўлининг асл мақсади меҳнаткашлар турмуш ва меҳнат шароитларини юксалтиришга қаратилган. Ферма коммунистлари эса ана шу улуғвор режаларни рўёбга чиқариш учун дадил интилишмоқда. Цех партия ташкилоти бу борадаги фаолиятини янада активлаштириши мумкин. Бироқ ташкилот ўз сафини илғор, меҳнатсевар ёшлар билан мустаҳкамлаш, оммавий-сиёсий тадбирларни кучайтириш ишида пассивлик қилаётир. Сўнгги йилларда кўпчилик коммунистлар пенсияга чиқиб кетишди. Партия ташкилоти эса ишга янги келган илғор, ташаббускор ёшлар ҳисобига ўз сафини ўстириб бормоғи лозим.

Цех партия ташкилоти — сиёсий марказ. Унинг жанговарлигини ошириш учун янги-янги имкониятларни қидириб топмоқ зарур. Бу қайта қуриш даври талабидир.

Н. САЙФИДДИНОВ,
М. АЛИМҚУЛОВА.

РЕМОНТЧИЛАР УЧУН

Андижон областининг қарийб барча хўжаликларини Балиқчи район ремонт-ишлаб чиқариш корхоналарининг ходимлари қишлоқ хўжалик машиналари ремонти учун ноёб деталлар билан таъминладилар. Улар ўз корхоналарида пластмасса буюмлари тайёрлайдиган ярим автоматларни ўрнатиб, чигит сеялкалари учун втулкалар, пуркагичлар учун роликлар ва жами 20 номдан ортиқ бошқа деталларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Айни вақтда бу ерда резина халқалар ва манжетлар ишлаб чиқаришни, плугларнинг тиргаклари ва отвалларини таъмирлаш ишларини бошлаб юбордилар. Натижада районнинг барча хўжаликларида бутун экиш техникаси ремонтдан чиқарилди. Йиғим-терим агрегатларини муддатидан барвақт тахт қилиб қўйишга қарор берилди.

АНЪАНАЛАР РУҲИДА

Гулистонда бўлиб ўтган илмий-амалий конференция Совет Қуролли Кучларининг бўлажак 70 йиллигига ва қайта қуриш шароитида ёшларни, барча меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш вазифаларига бағишланди. Конференцияни Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси Қизил байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг Сиёсий бошқармаси билан биргаликда ўтказди. Конференция ишида Москва ва Тошкент олимлари, республика «Билим» жамиятининг лекторлари, ҳарбий бошлиқлар, Улуғ Ватан урушининг ветеранлари иштирок этдилар.

Конференцияда граждан ва Улуғ Ватан урушлари йилларида СССР Қуролли Кучларида таркиб топган ва ҳозирги кунда ёшларнинг вакиллари давом эттираётган шонли жанговар анъаналарни кенг пропаганда қилиш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Йигитларни Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти сафларида хизмат қилишга тайёрлашни яхшилаш, уларни жисмоний трабиялаш, техникавий билимларни ва рус тилини эгаллашлари масалаларига катта эътибор берилди.

Областнинг бошқа шаҳар ва районларида ҳам ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясини такомиллаштириш масалаларига бағишланган шундай илмий ва методик конференциялар ҳамда семинарлар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

Қишлоғимиз кишилари

НУРЛИ ТУЙҒУЛАР

Бу теварак атрофда баҳор мана шу бағри кенг адирлардан бошланади. Кўклам келганида уларнинг кўкси алвон лолаларга бурканади. Бу гўзалликка қараб тўймайсиз. Лолақизғалдоқларнинг шабадада оҳиста тебраниши қишлоқнинг қадоқ қўлли, меҳнаткаш кишиларига таъзимдай туюлади. Зеро, ҳикоямиз қаҳрамонлари ҳам ўшалар — турли авлод вакиллари. Юртга меҳр, қутлуғ анъаналарга садоқат, эзгу ишга эътиқод улар қалбидаги нурли туйғулар эканлиги бежиз эмас.

МЕРОС

Дарвоза ёнида от кишнади. Эндигина уйга кириб этигини ечишга ҳам улгурмаган Исроил ака ташқарига йўналди. Отрядидаги йигитлардан бири экан.

— Сизга юборишди, ўртоқ командир. Райондан келган вакил шўро идорасида кутаяпти, — деди у апил-тапил отдан тушаркан.

— Сен қайтавер, ҳозир етиб бораман.

Қишлоқни тунда яна босмачи босиши тўғрисида хабар олиб келган райком вакили активлар билан узоқ суҳбатлашди. Ёрдам юбориш мушкуллигини айтиб, сон жиҳатдан кўп бўлган босмачиларга қарши курашишнинг бутун оғирлиги Исроил Охунов отряди зиммасига тушишини эслатди.

...Қизил аскарлар қишлоққа кираверишдаги йўл ёқасига пистирма қўйдилар. Тунда бошланган жанг эрталабгача давом этди. Босмачилар қишлоққа кира олмадилар. Моҳир командир Охунов бошчилигидаги йигитлар ҳолдан тойган бўлсалар-да, руҳлари тетик, юзларида ғалаба нашидаси акс этиб турарди. Жангдан сўнг Исроил кўзлари чақнаб:

— Ҳали шундай кунлар келадики, эл тўқ, бекаму кўст бўлади, — деди. — Ўшанда бу кунларни набираларингга ҳикоя қилиб юрасизлар.

Ҳамманинг кўнглида келажакка ишонч туйғуси барқарор эди.

Ҳа, ана шундай кунлар келди. Ҳозир кексайиб қолган, оловли йилларнинг фарзандлари бўлмиш отахонлар ёшларга хотираларини сўзлаб чарчашмайди. Бугунги ёруғ кунларни кўриш жасур инқилобчи Исроил Охуновга насиб этмади. Унинг жанговар фаолияти ҳақида ёзувчи Адҳам Раҳматнинг «Ревком раиси» китобида ҳикоя қилинган. Қишлоқда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда Мамажон Исомиддинов, биринчи Ленин ордени нишондори Тўпаланг Салаев, қишлоқ шўросининг раиси Ражабали ота Исломов, Бўрибой Хўжамовлар ҳам фаол иштирок этган эдилар.

Хартум қишлоғида коллективлаштириш йиллари ҳам қулоқларнинг қаршилиги остида ғоят қийин кечди. «Байналминал», «Янги тўлқин», «Зарбдор», «Олға», «Шўро даври», «Ленин йўли» сингари 15 дан ортиқ колхозларни тузишда Мирзакарим Ортиқов, Шербой Раҳимов, Тўхтасин Қодиров, Мамарайим Худойбердиев, Чортоқбой Азимов, Йўлдош Ёқубовларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ўша йилларнинг жонли гувоҳи, табаррук отахон Ҳайдар бува Холматов билан суҳбатлашар эканмиз, у маъноли бир гапни айтди:

— Янги турмуш учун бел боғлаган кишилардан ҳозирги авлодга кўп нарса мерос қолди. Ҳар қандай пайтда ҳам халқни ўйлаш, инсофу адолат шундай анъаналардандир. Биз уларга гард юқтирмаслигимиз керак.

МЕҲРУ МУҲАББАТ ЭЛЧИСИ

Бу аёл уруш тўғрисида кўп нарса билади. Гоҳо телевизор орқали даҳшатли жанг манзаралари акс этган лавҳалар кўрсатилса, овозини пасайтириб қўяди. Уруш унинг тақдирига ҳам муҳрини босган. Укаси Ҳабибулло бедарак кетди. Ўғли Мухторжоннинг ғалаба билан қайтгани дардига малҳам бўлди. Ўзи ҳам 49 кун жангу жадал ичида, олов чизиғида туриб қайтди.

Муборакхон Ниёзова қишлоқ фаолларидан эди. Фронт ортини мустаҳкамлашда сидқидил, ғайрат билан ишларди. Аниқ эсида — 1942 йилнинг 17 февралида область партия комитетига чақиришди. Биринчи секретарнинг ўзи қабул қилди. У областдан фронтга совға олиб бориш учун лойиқ деб топилган делегатлар билан суҳбатлашаётган экан.

— Ҳамқишлоқларимиз фронтдаги ўғлонларига атаб нимаики танқис бўлса тўплаб беришди, — дейди уруш йилларда «Политотдел» колхозининг комсомол ташкилоти секретари бўлиб ишлаган Энахон Комилова. — Ниёзованинг фронтга бориши ҳақидаги хабар ҳаммани тўлқинлантириб юборди.

Кўп ўтмай поезд йўлга тушди. Делегация 22 кишидан иборат, иккита эшелондаги вагонларга ўрик, олма, гилос, шафтоли сингари мева, бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак ортилган эди. Муборакхон Ниёзова сафдошлари билан тезда эл бўлиб кетди. Қўқонлик Сабохон Каримова, марғилонлик Фотима Йўлдошева каби дугоналари даврасида ўтказган кунлари ҳануз ёдида. Улар Воронеж, Харьков шаҳарларидаги жанговар қисмларда хизмат қилаётган қизил аскарлар ҳузурида бўлдилар. Миналар портлаб, автоматлардан ўқ ёғилаётган, жон олиб жон берилаётган фронт чизиғида урушнинг бор даҳшатига гувоҳ бўлишди. Олдинги маррада, ўн беш жойда жангчилар билан учрашиб, уларга она юртнинг иссиқ меҳрини, юрак тафтини улашдилар, соғинчлик саломини етказдилар.

Делегация ортга қайтар экан, улар Тошкентда — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Усмон Юсупов қабулида бўлишди. Кўнгилларда ғалабага янада кўпроқ ҳисса қўшишга иштиёқ, рағбат кучайди.

Эндиликда партия ва меҳнат ветерани, ўғилу қиз, набира ва чевараларининг ардоғидаги онахон умр йўлидан миннатдор. Ҳамиша тинчлик, осойишталик бўлишини ният қилади. «Тинчлик-хотиржамлик бўлса, элу юртнинг иши олға босаверади», — дейди ёшларнинг бошини силаб.

ЁРУҒЛИК

Баҳор ва ёз кунларида бу ҳовлига кириб қолсангиз, гулларнинг, садарайҳонларнинг муаттар бўйи димоғингизга урилади. Шинам ҳовли ҳамиша ораста. Хонадон бошлиғи Ҳакимжон ака гулларни хуш кўради. Ҳар гал мактабдан қайтиб, гулзор ёқалаб ўйчан юриб қолади. Бугунги ишларни сарҳисоб қилади, эртанги кун режаларини ўйлайди. Гоҳо уни йўқлаб ўқувчилари ҳам келишади. Математика фанига ихлос қўйган, умрини шу фан билан боғлашга аҳд қилган шогирдлари кўп. Улар билан суҳбатлашса чарчоғи ёзилади. Ўқувчиларининг фикру мулоҳазаларида ўз меҳнатининг самараларини кўргандай бўлади.

Ҳакимжон ака Низомов 1-ўрта мактабнинг тажрибали ўқитувчиларидан. Унинг педагогик фаолияти ҳақида ҳам, оилавий ҳаёти тўғрисида ҳам сўзлаш мароқли. Низомовлар оиласини қишлоқда зиёлилар хонадони деб аташади. Ҳакимжон ака билан Ўктамхон аялар тарбиялаб вояга етказаётган фарзандлар илмга чанқоқ, одобли ёшлардир. Муҳтарамхон отаси сингари математика муаллими. Мақсудахон, Манзурахон, Ўғилой ҳам педагогликни танлашди. Бу хонадоннинг шифокор, тикувчи, слесарь, савдо ходими бўлиб етишган ўғил-қизлари ҳалол ва самарали меҳнат қилишиб, ҳурмат топаяптилар.

Қишлоқдаги Муроджон Парпиев, Абдунаби Турғуновларнинг хонадонлари ва бошқа ўнлаб ибратли оилалардан ҳам ана шундай мисоллар келтириш мумкин. Кексаларнинг айтишларича, инқилобга қадар бу теварак-атрофда Даминбой ипакфуруш исмли кишидан бошқа илмли борлар бўлмаган экан. Ҳозирчи? Қишлоқдаги 9 та мактабда меҳнаткашларнинг 5.000 га яқин фарзандлари таълим олишаяпти. Уларга 280 дан зиёд педагоглар сабоқ бермоқдалар. Нишондор, қатор унвонлар эгаси бўлган ўқитувчилар сафи ҳам катта.

Кейинги йилларда Хартумдан ўнлаб олимлар етишиб чиқдилар. Медицина, техника, тарих, филология ва биология соҳалари бўйича бир неча киши кандидатлик диссертацияларини ёқлади. Уларнинг издошлари ҳам кўпайиб бормоқда.

Суҳбатларимиздан бирида меҳнат ветерани, кекса коммунист Собиржон Аҳмадалиев аҳолининг маданий дам олиши, кўнгилли ҳордиқ чиқариш учун зарур шароитлар яратиш зарурлиги ҳақида гапирди. Анча машҳур бўлган чойхоналарнинг йўқолиб бораётганлигини куйиниб сўзлади. Ободончилик борасида ҳам қишлоқ Советининг ташаббускорлиги кўзга ташланмаяпти.

Андижон районидаги Карл Маркс номли совхоз қишлоғининг бош плани тасдиқланган. Келгусида дам олиш уйи, истироҳат боғи, кўплаб маданий-маиший, турар-жой бинолари қурилиши режалаштирилган. Яқинда бу ерда шифохона ишга тушди, газлаштириш бошлаб юборилди.

Йиллар ўтаверади. Яхши одамларнинг номи, эзгу ишлар унутилмайди. Хартум қишлоғининг ана шундай кишилари, ўз тақдирини ҳалол меҳнати билан яратаётган бугунги фарзандлари эртанги кунга умид ва ишонч билан қараб мустаҳкам пойдевор бунёд этмоқдалар. Уларнинг қалбида нурли туйғулар устивор.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ,
Андижон область «Коммунист» газетасининг ходими.
Ж. ТУРДИЕВ,
Андижон районидаги 2-ўрта мактаб директори, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

Республикамиз пойтахти аҳолисини тоза ва етарли миқдорда ичимли суви билан таъминлаш вазифаси «Водоканал» трестига қарашли Бўзсув ва Салор станциялари коллективлари зиммасига юклатилган. Оби ҳаётни тиндириш, турли ифлосликлардан тозалаш ва бошқа тадбирларни амалга ошириш асосида улкан шаҳарга кунига 1 миллион 370 минг куб метр сув етказиб берилаяпти. Кейинги йилларда Салор станциясида технологияни такомиллаштириш юзасидан кўп ишлар амалга оширилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Салор сув тозалаш станциясининг пешқадам ишчиларидан Озод Саидов ва Геннадий Андронов. 2. Тиндириш ҳавзаларининг умумий кўриниши.

А. ГОРОКРИК фотолари.
(ЎзТАГ).

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

БИРОБИЖАН (Хабаровск ўлкаси). Биробижан куч трансформаторлари заводида беш йилликнинг охирига қадар ўз ходимларини уй-жой билан тўла таъминлаш вазифаси қўйилди. Хўжалик усули билан қад кўтарган янги уйга ўнлаб оилалар кўчиб кириши билан квартира олиш учун навбат кутиб турганларнинг сони ярмига қисқарди. У билан ёнма-ён яна бир беш қаватли уй қурилиши бошлаб юборилди. Завод бошқа корхоналар билан узоқ муддатли шартномалар тузди. Ана шу шартномаларга мувофиқ мазкур корхоналар материаллар ва комплектловчи буюмлар етказиб беради.

* * *

МИАСС (Челябинск области). Маҳаллий экскурсия бюроси ходимлари ташаббуси билан қишки таътил кунларида Уралдаги Миасс шаҳри мактаблари бошланғич синф ўқувчилари учун янги, ғаройиб автобус маршрути ташкил этилди. Ўрмоннинг ажойиб манзаралари Кўшкўл соҳилида улар йилнинг тўрт фаслида ҳам ям-яшил бўлиб турадиган арчани чиройли безатдилар. Бу ерга келган болалар табиат гўзаллигини маҳлиё бўлиб томоша қиладилар, турли мамлакатларда одамлар янги йилни қандай кутишларини билиб оладилар. Қорбобо ва Қорқиз билан биргаликда рақсга тушадилар, қўшиқ айтадилар. Қорбобо уларга совғалар беради. Ўрмондаги кўл соҳилида ташкил этилган ана шу арча байрамида минглаб мактаб ўқувчилари қатнашдилар.

* * *

АРХАНГЕЛЬСК. Кўп тонналик «Рибачий» траулери штурманлари денгиз карталарида янги очилган йўллар пайдо бўлди. Польша Халқ Республикаси кемасозлари қуриб берган бу янги траулер Архангельск балиқчилари флотига келиб қўшилди. Техниканинг сўнгги ютуқлари билан жиҳозланган сузувчи фабрика жаҳон океанининг хоҳлаган ерига бориши мумкин. Экипажнинг меҳнат қилиши ва дам олиш учун жуда қулай шароит яратилган. Бу йил Гданьск кемасозлик корхонаси усталари Архангельск балиқчилари учун шундай траулерлардан яна учтасини қуриб берадилар.

* * *

ҚИЗИЛ. Туванинг одам бориши қийин бўлган районларида тўртта эчкичилик совхози ташкил этилди. Бу совхозлар ангор эчкилари юнгидан юксак сифатли қимматбаҳо твит ишлаб чиқаришга ҳам ихтисослашади. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китоби қолоқ чорвачилик бригадаларининг аҳволи ихтисослаштириш туфайли мустаҳкамланишини кўрсатди. Йиллар давомида ҳал қилинмай келинаётган масала тармоқ хўжалик ҳисобида ишлаш шароитига ўтиши билан ҳал бўлди. Ҳозир Тесхем, Улуғхем, Бойтайга ва Сутхол районларидаги яйловлар ўрганилиб, у ерга қўшимча воситалар юборилди.

* * *

МОСКВА. «Молодая гвардия» нашриёти томонидан чиқарилган «Ўлмас нилуфар» китобига Афанасий Никитиннинг «Уч денгиз оша саёҳат» асаридан парчалар киритилган. Бу китоб рус сайёҳлари ва ёзувчилари ўз кўзлари билан бориб кўрган Ҳиндистонга бағишланган. Китобда XVII асрда узоқ мамлакатга бориб қолган аскар Филипп Ефремовнинг ён дафтаридан олинган парчаларни ўқиш мумкин. Николай Рерих адабий меросидан келтирилган саҳифалар ҳам киши диққатини ўзига тортади. Шубҳасиз, ҳинд муаллифларининг бадиий асарлари зўр қизиқиш билан ўқилади. Рабиндранат Тагор, Бхишам Саҳни, Кедарнатха Синха ва бошқаларнинг насрий ва назмий асарлари ўз мамлакатига меҳр-муҳаббат туйғулари билан йўғрилган.

(ТАСС).

ЎЗГАЛАР ҲИСОБИГА

Ташвишли сигнал

Қирчиллама қиш эндигина бошланди, Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» совхози эса ҳозирнинг ўзидаёқ қўни-қўшнилардан силос ва беда сотиб олмоқда. Совхознинг ўзидаги пичан ҳам нари борса февралнинг ўрталаригача етади.

Хўжаликда қишга «тайёргарлик» фақат шу билан характерланмайди. Бу ерда бир йилдан сал олдинроқ янги сут комплекси фойдаланишга қабул қилиб олинган эди. Аммо бу ерда озуқа цехи ҳозирнинг ўзидаёқ бекор турибди, водопровод ишламаяпти, бузоқхоналар иситилмаган, деворлардаги жуда кўп катта ёриқлардан совуқ кириб турганда калориферлар иш бермаслиги равшан.

Чорвадорлар эса парвои фалак. Ем-хашак сотиб олиш учун пулни қаердан олиш керак, деган саволга комплекс мудири А. Холмуродов ўйламай-нетмай: «деҳқончиликдан тушган пул ишлатилади. Ахир бу йил пахта совхозга катта фойда берди», деб жавоб қилди. Унинг бундай кайфиятини тайёрига — айёрлик деб айтсангиз хафа бўлиши турган гап.

Хўжаликда қайта қуриш нима эканлигини тушуниб етмаганга ўхшайдилар. Ҳолбуки, қайта қуриш ҳақида кўп гапирилди. Бу ерда пахтачилик билан жиддий шуғулланилди: оилавий пудрат кенг жорий қилинди, чек системаси қисман жорий этилди. Зарур бўлиб қолган тақдирда бутун куч экинларни парвариш қилишга сафарбар этилди. Аммо озуқабоп экинлар унутиб қўйилди.

Кўриниб турибдики, ҳозирги оғир вазият ўтган йил баҳоридаёқ режалаштириб қўйилган. Совхозда асосий кучни пахтага қаратиб, планга қўшимча топширилган пахта эвазига олинган фойдани ем-хашак сотиб олишга сарф қилишга тўғри келишини тушунмасликлари мумкин эмасди. Ахир, бу ишлаб топилган ҳалол пулни тешик чўнтакка солиш билан баробар-ку!

Совхоз раҳбарлари бундан кейин қандай ишлар эканлар?

Г. ОГОРОДОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ҚИЙИНЧИЛИКЛАРГА ҚАРШИ

Наманган районидаги «Ленинград» колхозининг механизаторлари шудгорлаш ишларини ўтган йилдагига қараганда деярли икки баравар тез тамомладилар. Хўжалик механизациялаштирилган отрядларидан бирининг партия группаси ташкилотчиси А. Ҳайдаровнинг таклифи муваффақиятга кўмаклашди.

Таклифнинг моҳияти шундан иборатки, ер тунда ҳайдалади. Кўп ёғингарчилик бўлганлиги сабабли сизот сувлари тўпланиб қолган далаларда тупроқ ортиқча намланади. Механизаторнинг ижодий ташаббуси тунда ер ҳайдаш сифати яхши бўлишини кўрсатди. Қабул комиссиясининг хулосасига кўра, тунда ҳайдалган ерларга юқори баҳо берилди. Отрядлар иши яхши ташкил этилганлиги ҳам муваффақиятга таъсир кўрсатди. Ҳар бир отрядда ремонт звенолари, дам олиш жойлари, иссиқ овқат ташкил этилди.

Коммунистлар бошчилик қилган социалистик мусобақа ҳам меҳнат унумдорлигига кўмаклашди. Коммунистлардан Т. Бобоев, Т. Солибоев, Б. Убайдуллаев ва бошқалар бир ярим смена нормасини бажардилар.

«Қишлоқ ҳақиқати» оталиғида

КАТТА ЙЎЛ БЎЙЛАБ ИЛК ҚАДАМЛАР

СУРХОНДАРЁЛИКЛАР ҲУЗУРИДА УЧ КУН

2. ТАЖРИБА МИСҚОЛЛАБ ТЎПЛАНАДИ

Сурхондарё областида муайян ва қатъий йўл белгилаб олинган, унинг таъсири ҳамма жабҳаларда сезилиб турибди деб айтиш мумкин. Бу боғдорчилик, узумчилик, сабзавотчилик, полизчилик, озуқа экинлари ўстириш борасида оилавий пудратга дадил ўтилганлигидир. Зарар келтираётган майда-чуйда чорвачилик ва паррандачилик фермаларини ҳам пудратга кўчириш тарафдорлари сафи кенгаймоқда. Бунда оилавий иш услубида юксалиш сари одим ташлашни, ана шу тармоқларда рўй берган оғир аҳволдан қутулишни кўзламоқдалар.

Деҳқончиликда 934 бригада ва звено оилавий пудрат асосида ишлаяпти. Бу эса жамийки ўрта бўғин коллективларининг 21 процентини ташкил этади. Барча пудратчилар сони 8.600 кишига етди. Чорвачиликда 430 бригада ва звено ёки ана шундай коллективларнинг 63 проценти фаолият кўрсатаяпти, улар 2.430 кишини ўз сафларига олишди.

Чўчқабоқарларнинг ярми, паррандабоқарлар ва чўпонларнинг ярмидан кўпроғи оилавий пудратни танлади. Пахтачиликка келганда эса эҳтиёткорликни афзал деб билмоқдалар. Оилавий пудрат манфаатини кўзловчилар ҳамон оз, бу хусусда иккиланишлар, важ-корсон кўрсатишлар кўзга тез-тез ташланади. Меҳнат ресурслари ошиб-тошиб ётганлиги фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенг фойдаланишга тўсқинлик қилиши хавфи сезилмоқда. Гарчи пахтакорлардан оилавий пудратга ўтказиш хусусида кўплаб аризалар тушаётган бўлсада, шунақа фикрга бориш мумкин. Ҳозирча янги, ўз навбатида қийин, мураккаб йўлда эҳтиёткорлик бўлиши тасодифий эмас, бироқ лоақал алоҳида хўжаликларда хайрли ишни тажриба тариқасида синаб кўриш фойдадан холи эмас, бунинг устига ана шу уринишлар зиёни ҳам унчалик сезилмаслиги мумкин.

Ҳисоб-китобнинг чек шаклини коллектив пудрат билан қўшиб олиб боришга муносабат асосан яхши. Шу ўринда ҳатто қардош республикалардаги касбдошлар тажрибасини ўрганишга иштиёқ катта. Шундай қилиб, чекларни марказлаштирган ҳолда тайёрлаш бошланди. Сарф-харажатларни камайтиришга имкон яратадиган, чек орқали назорат ўрнатиладиган усулга кўчиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқилди. Жорий йилнинг 1 мартидан ва 1 апрелидан эътиборан чекларни босқичма-босқич ишлатишга ўтиш мўлжалланмоқда.

Бойсун районидаги Ойбек номли, Ангор районидаги «Ангор», Шеробод районидаги «Октябрь 60 йиллиги», «Партия XXV съезди» совхозларида, Қумқўрғон районидаги «Москва», «Қизил Октябрь» колхозларида, Сариосиё районидаги «Коммунизм» совхозида, «Правда», Пирназаров номли, «Ленинград» колхозларида, Денов районидаги «Социализм» совхозида, шунингдек Гагарин ва Ленин йўли районларидаги хўжаликларда, область бўйича жами 26 коллективда чеклардан, гарчи силлиққина бўлмаса-да, фойдаланилмоқда.

1986 йилнинг 1 сентябридан бошлаб ҳамма РАПОларда, совхозлар ва колхозларда раҳбарлар ҳамда мутахассисларга ишнинг пировард натижасига қараб ҳақ тўлаш йўлга қўйилди. Уларга йил давомида ойлик окладларининг 80 проценти бериладп, йил якунлангандан кейин эса пировард натижага биноан батамом ҳисоб-китоб қилинади.

Область агросаноат комплексидаги умумий манзара, тўла хўжалик ҳисобига, ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга, ўз харажатларини ўзи қоплашга ўтиш арафасидаги шароит ана шундай. Муаммолар бор, улар оз эмас. Янги йилнинг дастлабки кунларидаёқ область партия, совет, хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари қайта қуриш ташвиши билан яшамоқдалар, бошланган ишнинг муваффақиятига ишонган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Шу билан бирга қайта қуриш масалаларига доир ғоят муҳим муаммолар ҳал этилмагани ёки ниҳоятда суст ечилаётганидан, бюрократлик, сансалорлик, қоғозбозликни келтириб чиқарувчи ҳолатлардан ҳайратга тушмоқдалар. Эскириб қолган, бироқ ҳали ҳам амалда қўлланилаётган инструкциялар бекор қилинмаганлиги, улар коллективларнинг куч-ғайратларига путур етказаётганлиги, янгича ишлашга халақит бераётганлиги айниқса ташвиш уйғотмоқда. Тўғаноқ бўлиш, илмоқ солиш механизми ҳамон ишлаяпти, катта ва кичик бюрократлар ҳокимиятни истар-истамас топширишаётгани сезилмоқда.

Биз областнинг пешқадам хўжаликлари — Қумқўрғон районидаги «Москва» колхози ва Ленин йўли районидаги Ленин номли совхозга бордик. Буларнинг ҳар иккаласи ўтган йил апрелидан бошлаб биринчилар қатори тўла хўжалик ҳисобига, ўз харажатларини ўз қоплаш, ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтганди.

Менга область партия комитети қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири, техника фанлари кандидати Шавкат Юнусович Юнусов ҳамроҳлик қиларди. Чаққон, серҳаракат, қадду қомати спортчиларникига ўхшаб кетадиган киши. Лекин баъзан қизишиб, кесиб гапиради, айниқса ғоят муҳим муаммолар хусусида гап кетганда шундай фикр билдиради.

Партиявий иш услублари ҳақида сўз очилиб қолди. Қайта қуриш, демократиялаш, хўжалик ҳисоби шароитларида партия раҳбарлиги қандай йўлга қўйилмоғи керак? Совет ва хўжалик органлари тасарруфидаги ишларни бажаришдан тийилган ҳолда воқеалар ривожига қай тарзда таъсир ўтказиш, қайта қуришга партиявий раҳбарлик натижалари учун масъулиятни нақадар тўла ҳис этиш мумкин? Ахир партия ходими туб ўзгартишларнинг ўткир муаммоларини четлаб ўтиши мумкин эмас, бу жараённи бошидан кечираётганлар орасида бўлмоқ керак!

Партия кўрсатмалари ижросини назорат қилиш ва текширишгина, партиямиз ғояларини тарғиб этишгина етишмайди, ўз навбатида уларнинг амалда рўёбга чиқарилишида фаол қатнашмоқ керак. Бизнинг партиямиз ҳеч қачон назоратчи ва кузатувчи бўлган эмас, у ҳамиша халқнинг ғоят улкан, энг муҳим ишлари ташкилотчиси, илҳомбахш раҳбар бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай. Ишни чуқур, аниқ-пухта билмасдан, жойларда одамларга янгиликни, хайрли-хосиятли тадбирларни рўёбга чиқаришда бевосита ёрдам кўрсатмасдан эътибор қозониш амри маҳол. Партия ходими эса обрў-эътиборни беқиёс меҳнат эвазига, гўё олтин сингари мисқоллаб тўплайди. Лекин уни кўз очиб-юмгунча бой бериб қўйиш эҳтимолдан узоқ эмас. Сен коммунистлар томонидан сайландингми, демак уларнинг хоҳиш-иродасини бажармоғинг шарт. Камтарлик, одмилик, одамшавандалик, турмушда ортиқчаликлардан тийила билиш, озгина ютуқни кўз-кўз қилишдан сақланиш унинг энг муҳим сифатлари бўлмоғи лозим. Хўш, хўжалик ва партия раҳбари фаолиятини чегаралаб турувчи қирранинг ўзи қаерда? Буни англаш, топиш партиявий ишда санъаткорлик ҳисобланади. Партия раҳбарлиги услуби вақт, макон, ҳолат тақозосига боғлиқ. Бошқача муносабат сийқаси чиққан йўлга бошлаши турган гап.

Биз Қумқўрғон районидаги «Москва» колхозига етиб келдик. Дастлаб правление раиси Раҳмон Чориев билан учрашдик. У мазкур хўжаликка ўн уч йилдан буён раҳбарлик қилмоқда, бунгача экономист, партия ташкилотининг секретари бўлиб ишлаган. Холиқул Ашуров 1975 йилдан буён бош экономист. Тошкент халқ хўжалиги институтини битирган. Колхоз сўнгги 20 йил давомида, 1979, 1980, 1981 йилларни истисно қилганда, кредитдан фойдаланганн йўқ. Ўша уч йилда, бош экономистнинг сўзлари билан айтганда, ўртача толали пахта навига ҳаддан ташқари берилиб кетганликлари зиён қилди. Эндиликда хўжаликнинг молиявий ҳолати бақувват, чўнтагида 16 миллион сўмдан кўпроқ маблағи бор.

1987 йилда 6 миллион 45 минг сўм, яъни планда белгиланганидан икки баравар кўп даромад олинди. Рентабеллик 60 процентга етди. Қўшимча равишда тола етказиб берганлиги учунгина хўжалик 1 миллион 225 минг сўмга эга бўлди. Тола чиқиши мўлжалдаги 29 процент ўрнига 31,2 процентни ташкил этди. 1987 йил пахта тайёрлаш плани 119 процент бажарилди. Жами 3.200 тонна уруғлик хом ашё топширилди. Бу эса экономикани сезиларли даражада мустаҳкамлаш имконини берди.

Хўш, тўла хўжалик ҳисобига, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитларида иш қандай бормоқда?

— Биз кўп йиллардан буён хўжалик ҳисобини қўлланиб келаяпмиз, — дейди бош экономист Холиқул Ашуров. — Ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш хусусида ҳам шундай деб айтиш мумкин — булар биз учун янгилик эмас. Планлаштиришда қандайдир алоҳида ўзгаришга муҳтожлик сезмаяпмиз. Ҳаммаси беш йиллик режалари бўйича белгилаб чиқилган. Рақамларни ёддан биламиз.

Ҳа, баригинаси белгилаб қўйилган. Ишлаб чиқариш ҳам, тайёрлаш ҳам. Жамийки экинлар гектарма-гектар бўлинган. Бинобарин, янги йўл-йўриқларни излаш, ташаббус кўрсатиб бош қотиришга ҳожат йўқдай. Тўғри, бунга ишонса, эътироз билдирмаса бўлади. Келгуси беш йилликда планлаштириш масалаларида кўпроқ ижодкорлик кўрсатиш талаб этилади. Колхоз активлари хўжалик ҳисоби масалаларини обдон билганликлари қўл келмоқда. Бригада бошлиқлари транспорт воситаларини доимий биркитиб қўйишдан воз кечмоқдалар. Дала шийпонларини ремонтдан чиқариш учун ишчилар юборишни сўрашмайди, уни ўзлари бажаришади.

Бригада бошлиғи Мингниёз Жумаев олий маълумотли агроном. Кўп йиллардан буён 86 гектар майдонда хўжалик ҳисоби асосида пахта етиштирди. Ўтган йили ҳар гектардан пландаги 34 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил олди. Ялпи даромад 268 минг ўрнига 333 минг сўмга етди. Колхозчилар сонини 20 кишига қисқартиришни, бу одамлардан қурилишда ва бошқа ишларда фойдаланишни илтимос қилаяпти.

— Бизда етилиб турган ўткир масалалар бор, — дейди правление раиси Раҳмон Чориев. — Аввало таъминот, яъни ресурслар ва қурилиш материаллари таъминоти. Хўжалигимиз иқтисодий жиҳатдан бақувват бўлса-да, у бир томонлама ривожланмоқда. Ҳозир инсон омили ҳаммани қизиқтирмоқда.

— Шу пайтга қадар социал соҳани ривожлантириш масалалари жуда ёмон ҳал этиб келинди. Пудрат ишларига лимитлар ва уларни лойиҳалаш ҳамиша ўта чекланган эди. Кам, бунинг устига ёмон қуриларди, ваҳоланки, молиявий имкониятлар кўп бўлган. Пудрат учун лимитларни кўпайтиришга ваъда беришаяпти, — деб сўзида давом этади раис. — Аммо аниқ рақамларга ҳозирча эга эмасмиз. Хўжалик усулини ривожлантиришни истаймиз, пул, лойиҳа-смета ҳужжатлари бор, меҳнат ресурслари етарли. Қурилишда ишлашни хохловчи колхозчиларнинг аризалари бутун бир тахлам бўлди. Энг муҳими — бинокорлик материаллари эса йўқ.

Район матлубот жамиятлари союзининг ёғоч-тахта базаси тўлиб-тошиб ётибди, бошқа хил бинокорлик материаллари ҳам бор, аммо лимитсиз уларни олиш мумкин эмас. Улгуржи савдога аста-секин ўтиш ҳақидаги хабарни зўр умид билан эшитдик. Бироқ ҳозирча амалда бир тийинлик ҳам мол сотилгани йўқ. Колхоз хўжалик юритишнинг янгича шароитларида ишлай бошлаганига яқинда бир йил бўлади, улгуржи савдони йўлга қўйиш вақти етди. Хўжаликка фақат бинокорлик материаллари эмас, холодильниклар, кир ювиш машиналари, кондинционерлар ва жуда кўплаб бошқа буюмлар ҳам керак. Госснаб бу вазифа Агроснаб ихтиёрига берилганини рўкач қилаяпти, у эса ҳозирча шу қадар камбағалки, эҳтиёжларимизнинг кўпчилигини қондира олмайди. Савдода зарур товарлар пайдо бўлган тақдирда ҳам худди аввалги пайтлардагидек уларни сотиб олиш мумкин эмас — давлат банки рухсат этмайди.

Бу ҳам масалани Давлат банки область идораси бошқарувчисининг ўринбосари Мария Степановна Новакдан аниқлашга қарор қилиб кўрдик. У Давлат банкининг тажрибали ходимларидан. Мария Степановна кредит беришнинг янги системаси хўжаликлар учун катта имкониятлар очганлигини, ҳисоботлар тақдим этиш жиддий равишда қисқарганини атрофлича ва яхшилаб тушунтирди. Бироқ гап савдога келиб тақалганида ҳеч қандай ўзгариш рўй бермаганлигини айтди. Нақд пулга сотиб олиш ман этилган товарларнинг бир қулоч келадиган рўйхатида заррача ҳам янгилик йўқ. Бу даҳшатли инструкция илгари қандай бўлса, ҳозир ҳам ўшандай қолган. Кўпинча эскирган инструкцияларга парво қилмай, дадил ва қатъий иш кўраверiш лозимлиги ҳақида даъватлар эшитиб турамиз. Аммо бу вазиятда нима қилиш мумкин, жойларда муаммони ҳал этиш учун қандай далиллик ва қатъият кўрсатса бўлади? Давлат корхонаси (бирлашмаси) ҳақидаги қонун моддий ресурсларни лимитлар ва фондларсиз улгуржи савдо тарзида сотиб олиш ҳуқуқини беради. Бироқ СССР Олий Советининг «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида СССР қонунини кучга киритиш тартиби тўғрисида»ги қарорида 1988 йилнинг 1 январига қадар СССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари ўз норматив актларини, жумладан мазкур қонунга зид келадиган инструкцияларни қайта кўриб чиқиш ҳамда бекор қилиш вазифасини юклайди.

Ҳаммага яхши тушунарлики, бу ўнғай масала эмас. Гап нақд пул тушумини қисқартирмаслик, ўша колхозчиларга иш ҳақининг ўз вақтида берилишини таъминлаш ҳақида бормоқда. Шунинг учун ҳам улгуржи савдога аста-секин, бир неча йил мобайнида ўта бориш кўзда тутилаяпти. Ахир, ҳозирча ҳамма корхоналар ҳам хўжалик юритишнинг янги шароитига кўчишгани йўқку. Бироқ бунга ўтганлар ҳозирданоқ улгуржи савдонинг дастлабки хусусиятларини ҳис этишлари зарур.

Бизга колхозда правление ўз маҳсулотининг бир қисмини реализация қилиш ҳуқуқидан фойдаланишга уриниб кўрганлиги ҳақида ҳаяжон билан гапириб беришди. Полиз экинлари сотиш планлари бажарилганидан кейин ортиқчасини Термиз ва Бухоро бозорларида реализация қилмоқчи бўлишибди. Колхозга маҳсулотнинг 30 процентини ҳатто план ҳисобидан сотиш ҳуқуқи берилган. Бу ерда эса гап пландагидан ташқари сабзавот ҳақида бораяпти. Бироқ милиция ва халқ контроли органлари колхоз йўлига катта ғов қўйишган, жанжал кўтарилган, оқибатда ортиқча маҳсулот реализация қилинмай қолган.

Сабаб шуки, район полиз маҳсулотлари планини бажармади. Шундай мантиққа суяниладиган бўлса, демак область, республика ҳам планни бажаришларини кутиш керак экан-да! Бошқача айтганда хўжалик ўзининг ортиқча маҳсулотларини реализация қилиш ҳуқуқидан амалда маҳрум этилади, бу эса қонунга зиддир. Нима сабабдан қонунни ҳимоя қилиши зарур бўлган кишиларнинг ўзлари уни топтаганларида бу ҳаракат эътиборсиз ва оқибатсиз қолдирилади? Мансабдор шахсларнинг ана шундай қонунсиз иш тутганликлари натижасида колхозга моддий зарар етказилди, демак уни айбдорлар ҳисобидан ундириб олиш керак.

— Маҳсулотни сақлаш, қайта ишлаш ва реализация қилиш муаммоси областимизда ишлаб чиқаришнинг ўсиши билан янада кескин бўлиб бораяпти, — дейди область партия комитетининг секретари Қаландар Бобоқулович Бобоқулов. — Ҳамиша вагонлар етишмайди, тайёрлов органлари қуввати ниҳоятда чекланган. Областда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхоналар жуда суст ривожланмоқда.

Кейинги пайтларда лимон етиштириш кескин кўпаймоқда. Колхоз ва совхозларда, шахсий секторда кўплаб лимонзорлар қурилди. Фақат «Термиз» совхозининг ўзида 22 гектарда шундай ўсимлик парвариш қилинаяпти. Январь ойи бошларида 400 тонна лимон топширилди, ҳосил йил сайин ортиб бораяпти. Лимонзорлар жуда осон йўл билан — маҳаллий материаллар ва енгил конструкциялардан қурилаяпти, полиэтилен плёнкалар билан қопланмоқда. Улар икки йил ишлатилгач, озуқани сақлашда фойдаланилади. Сурхондарё шароитида иситиш масаласи ҳам ниҳоятда осон ва арзон ҳал бўлмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ лимон етиштириш юқори рентабелли ҳисобланади. Бу ажойиб маҳсулотнинг ҳажмини кўпайтириш истиқболи порлоқ. Бу соҳада ҳам сақлаш, ташиш, реализация қилиш масалалари уни етиштирувчиларни ҳозирдан ташвишга солаяпти.

Ўтган йилнинг апрель ойида тўла хўжалик ҳисобига кўчган Ленин йўли районидаги Ленин номли совхозда буни яққол ҳис этиш мумкин. Бу ерда ишлаб турган лимонзор билан ёнма-ён яна биттасининг қурилиши ниҳоясига етай деб қолди.

Совхоз директори Абсалом Ғозиев Агроснаб ишидан, анча ёмонлашиб қолган моддий-техника таъминотидан, техника ва эҳтиёт қисмларнинг етказиб берилишидан нолиб гапирди.

— Олти сўмлик деталь ўрнига бутун бир блокни алмаштириш ва олти юз сўм тўлашга мажбур қилишади, — дейди у. — Ҳар йили совхозга 20 та трактор керак, бироқ биз уларни алоҳида сотиб ололмаймиз, чунки осма агрегатлар комплектида бўлади. 3—4 баравар қиммат тўлашга мажбурмиз. Бизнинг бутун умидимиз Агроснабдан эди. Бироқ у ҳам ишончни оқламаяпти. Агроснаб ниҳоятда ночор ташкилот. Алам қиладиган жойи шундаки, биз совхознинг иш натижаларидан унинг манфаатдорлигини асло сезмаяпмиз. У ерда ҳокимиятнинг қўлдан кетишини ҳеч исташмаяпти, ишга илмоқ соладиган механизм ҳеч тўхтамай ишлаб турибди.

— Область агросаноати тўла хўжалик ҳисобига, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш, ўз харажатини ўзи қоплашга ўтганидан кейин, — дейди область партия комитетининг биринчи секретари Солижон Мамарасулович Мамарасулов, — биз ҳали кўп ноаниқликлар борлигини сеза бошладик. Назаримизда, суғориладиган деҳқончилик шароитида агросаноатнинг тўла хўжалик ҳисобига сув хўжалиги ташкилотчиларисиз ўтиши анча кам самара беради.

— Агар тўла хўжалик ҳисоби ҳақида гапирадиган бўлсак, — деб давом этади Солижон Мамарасулович, — у ҳолда колхоз ва совхозлар сув хўжалиги, коллектор-дренаж тармоқларининг ремонти эвазига пул тўлашлари зарур. Сув сероб бўлган тақдирда ҳамиша ҳам пахтадан мўл ҳосил олавермаслигимиз бир неча бор исботланган. Кўпинча эса акси бўлади. Қатор йиллар мобайнида сув танқислиги рўй бериши деҳқонда унга нисбатан ниҳоятда хасислик билан муносабатда бўлишни, мумкин қадар кўпроқ оби ҳаёт ундиришга интилишни ўргатди — бундай туйғу пахтакор психологиясида чуқур ўрнашиб қолди. Сув эса бизнинг шароитимизда у қадар арзонга тушмайди. Каналлар, сув омборлари, қудратли насос станцияларига давлатнинг катта-катта маблағлари сарф бўлади. Истеъмол қилинадиган электр қувватини эса ҳисоблаб чиқиш қийин. Хўжаликлар сувга ўз ҳамёнларидан пул тўласаларгина уни тежаб сарфлай бошлайдилар. Бу муаммо ҳозирча ўзининг амалий ечимини топгани йўқ. Коллектор-дренаж тармоқларига муносабатни олиб кўрайлик. Турган-битгани хўжасизлик. Аввалига дренаж тармоқларини ишдан чиқаришади-да, бир тийин ҳам тўламай ремонт қилинишини ҳайрат билан талаб этишади. Бу масалалар ҳам ўз ечимини кутмоқда.

Янги ерларни ўзлаштириш эса бошқа гап, у давлат ҳисобига амалга оширилиши лозим. Бинобарин, ўзлаштириш комплекс тарзда, фақат ишлаб чиқариш иншоотларини эмас, балки барча социал, маданий-маиший объектларни бир йўла қурган ҳолда олиб борилиши зарур. Хўжаликлар бенуқсон объектларни қабул қилиб олишлари, ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланганликлари учун ҳақ тўлашлари керак.

Шеробод районида мироблар ва сув хўжалиги қурувчилари тажриба тариқасида хўжалик ҳисоби ҳамда ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказилди. Улар тўғридан-тўғри суғориладиган гектар қайтимига қарам қилиб қўйилди. Бошқача айтганда, худди колхозчилар ва совхоз ишчиларига ўхшаб пировард натижага қараб иш ҳақи оладилар. Очиғи, қайта қуриш соҳасидаги тажрибалар ҳали жуда кам. Туркманистондан ўртоқлар келишди, янги шароитда ишлаш натижаларини баҳам кўришни илтимос қилишди. Ўзимизда эса ноаниқ масалалар ҳали қалашиб турибди.

Лоақал моддий-техника таъминоти масаласини олиб кўрайлик. Госснабга умид боғлагандик, у эса бизни Агроснабга рўпара қилаяпти. Бироқ бу ташкилотнинг имкониятлари шу қадар чекланганки, баъзан ҳеч вақо олиб бўлмайди.

Ҳисоб-китобларга қараганда, биз даромадларга мутаносиб равишда 40 миллион сўмлик ресурслар олишимиз зарур. Хўжалик усули билан ишлаб чиқариш ва маданий-маиший хизмат объектлари қурилиши кенг авж олдириб юборилиши лозим. Аммо бизга сабр қилиб туринг, қаерда нима қуришни белгилаб берамиз, дейишмоқда. Наҳотки республика Агросаноат давлат комитетида қаерда нимани биринчи навбатда қуриш зарурлигини колхоздагига қараганда яхшироқ билишаркин?! Фаросатинг етганча тушуниб олавер. Ишлаб топилган маблағга ўзинг хўжайинсан-у аммо амалда уни хоҳишингга қараб сарфлай олмайсан. Ҳа, айрим ўртоқлар, ҳатто юқоридагилар ҳокимиятнинг қўлдан кетишини асло исташмаяпти.

Ҳозирги пайтда ҳар бир РАПОда, ҳатто ҳар бир йирик хўжаликда лойиҳалаш группалари тузилаяпти, ўнлаб ғишт заводлари, оҳак ишлаб чиқарадиган, тош-шағал материаллар цехларини қуриш, бинокорликда бошқа маҳаллий ресурслардан кенг фойдаланиш мўлжалланмоқда.

В. КУКСЕНКО,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

(Давоми бор).

(Боши газетанинг 12-сонида).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РУС ТИЛИ СИРТҚИ МАКТАБИ

«А»ДАН «Я»ГАЧА

ВЫЛАКАТЬ — ялаб-юлқаб қўймоқ, шалоб-шалоб еб тамомламоқ.
ВЫЛЕЖАТЬ — маълум муддат ётмоқ.
ВЫЛЕЗТИ и ВЫЛЕЗТЬ — ўрмалаб (эмаклаб ёки тирмашиб) чиқмоқ. Чиқмоқ, чиқиб олмоқ.
ВЫЛЕПИТЬ — ясамоқ (пластилиндан, лойдан ва ҳ. к.)
ВЫЛЕТ — парвоз, учиш.
ВЫЛЕЧИТЬ — даволамоқ, даволаб тузатмоқ, соғайтирмоқ.
ВЫЛИНЯТЬ — ранги ўчмоқ, айнимоқ, ўнгмоқ.
ВЫЛИТЫЙ — худди ўзи, ўзгинаси.
ВЫЛОВ — балиқ овлаш.
ВЫЛОЖИТЬ — олиб қўймоқ, ёймоқ.
ВЫЛОЖИТЬСЯ — бутун кучини бермоқ.
ВЫЛОМАТЬСЯ — синиб чиқмоқ.
ВЫЛОЩЕННЫЙ — ялтираган, сайқал берилган.
ВЫЛУДИТЬ — қалай югуртириб оқартирмоқ.
ВЫЛУПИТЬ — пўстини олмоқ, арчмоқ.
ВЫЛУПИТЬСЯ — тухумдан чиқмоқ.
ВЫЛУШИТЬ — оқламоқ, тозаламоқ.
ВЫМАЗАТЬ — суртмоқ, суркамоқ.
ВЫМАЗАТЬСЯ — булғанмоқ, булғаниб ифлос бўлмоқ.
ВЫМАКАТЬ — ботиравериб тамом қилмоқ.
ВЫМАНИТЬ — имо-ишора билан чақириб олмоқ.
ВЫМАХАТЬ — елпиб чиқармоқ.
ВЫМАХНУТЬ — ғиз этиб отилиб чиқмоқ.
ВЫМЕНЯТЬ — айирбошламоқ, алиштириб олмоқ.
ВЫМЕРЕТЬ — қирилиб кетмоқ.
ВЫМЕРЗАНИЕ — мевали дарахтларнинг совуқ уриб нобуд бўлиши.
ВЫМЕРИТЬ — диққат билан ўлчамоқ.
ВЫМЕСИТЬ — яхшилаб қормоқ.
ВЫМЕСТИ — супуриб чиқмоқ.
ВЫМЕСТИТЬ — ўч олмоқ, қасд олмоқ.
ВЫМЕТАТЬ — ташламоқ, туширмоқ.
ВЫМЕТАТЬСЯ — униб чиқмоқ, очилмоқ.
ВЫМЕТИТЬ — белги қўйиб чиқмоқ.
ВЫМЕТНУТЬСЯ — шиддат билан отилмоқ, лип этиб ташланмоқ.
ВЫМЕШАТЬ — яхшилаб аралаштирмоқ, қориштирмоқ.
ВЫМОГАТЕЛЬСТВО — қўрқитиб ундириш, олиш, товламачилик.
ВЫМОИНА — ўпирилиб кетган жой, жар.
ВЫМОКНУТЬ — ивимоқ, ивиб кетмоқ.
ВЫМОЛ — жириш.
ВЫМОЛВИТЬ — демоқ, айтмоқ, гапирмоқ.
ВЫМОЛИТЬ — тилаб олмоқ, ялиниб-ёлвориб ундирмоқ.
ВЫМОЛОТ — жўхори янчиш.
ВЫМОЛОТКИ — хирмон қолдиғи.
ВЫМОРИТЬ — оч қолдириб қирмоқ.
ВЫМОРОЗИТЬ — муздай қилмоқ, музлатмоқ.
ВЫМОРОЧНЫЙ — эгасиз қолган.
ВЫМОТАТЬ — ўрамоқ, калаваламоқ, ўраб қўймоқ.
ВЫМОЧИТЬ — намламоқ, ҳўлламоқ.
ВЫМУЧЕННЫЙ — зўрлаб топилган, қўлдан келса-келмаса уриниб қилинган.
ВЫМЧАТЬ — тез олиб чиқмоқ.
ВЫМЫВАНИЕ — тупроқнинг шўрини ювмоқ.
ВЫМЫСЕЛ — тўқима, уйдирма.
ВЫМЫШЛЕННЫЙ — хаёлий, ўйлаб чиқарилган.
ВЫНАШИВАТЬ — хом хаёл режаларни кўтариб юрмоқ.
ВЫНЕСЕНИЕ — ҳукм қилиш, ҳукм чиқариш.
ВЫНЕСТИ — кўтариб олиб чиқмоқ, олиб чиқиб қўймоқ.
ВЫНИЗАТЬ — ипга тизмоқ, тизиб безамоқ.
ВЫНИМАТЬСЯ — олинмоқ, суғурилмоқ.
ВЫНОС — олиб чиқиш, кўтариш.
ВЫНОСИТЬ — ёқтирмаслик, тоқат қила олмаслик.
ВЫНОСИТЬСЯ — мияда пишмоқ.
ВЫНОСЛИВОСТЬ — чидамлилик, бардошлилик, тоқатлилик.
ВЫНОСНОЙ — чиқарилган, чиқариладиган.
ВЫНУДИТЬ — мажбур қилмоқ.
ВЫНУЖДЕННЫЙ — мажбурий, ноиложлик.
ВЫНУТЬ — олмоқ, чиқармоқ, чиқариб олмоқ.
ВЫНУТЬСЯ — чиқмоқ, суғурилмоқ.
ВЫНЮХАТЬ — ҳидлаб топмоқ.
ВЫНЯНЧИТЬ — боқиб катта қилмоқ.
ВЫПАД — ҳамла, ташланиш.

Чорвачилик жонкуярлари

Мусобақа — ютуқлар гарови. Буни Жиззах районидаги Ленин номли совхоз чорвадорлари яхши билишади. Январнинг биринчи ярмида сигирлардан сут соғиш бултурнинг шу давридагига нисбатан сезиларли ошганлиги ҳам меҳнат беллашувининг авж олиши самараси. Куни кеча фермада ўн беш кунлик натижалар якунланганда сигирсоғар Бувиниса Қўшиева ғолиб деб топилди.

СУРАТДА: мусобақа ғолибига кўчма вимпел топширилаяпти.

П. ЭРГАШЕВ ва М. ХУДОЙҚУЛОВ фотоси.

Қашқадарё область Ғузор районидаги Охунбобоев номли совхоз паррандачилари ўтган йилда давлатга 450 минг дона тухум топшириб, муҳим ғалабани қўлга киритишганди. Айни пайтда кўмаликда ютуқларни мустаҳкамлаш учун зарбдор вахта давом этмоқда.

СУРАТДА: илғор паррандабоқар Ўғилой Худойқулова.

Ш. ШАРОПОВ фотоси.

(ЎзТАГ).

ПУДРАТ УСУЛИ ФОЙДАЛИ

Балиқчи районидаги «КПСС XXV съезди» колхози чорвачилик комплексининг сут соғувчиси Жўрахон Эрмонкулова рекорд натижага эришди. У ўзига бириктирилган 25 бош сигирнинг ҳар биридан тўрт минг килограммдан сут соғиб олмоқда.

Бунинг ҳеч қандай сири йўқ — оилавий пудрат меҳнатга иштиёқни оширди. Буни Жўрахоннинг ўзи ҳам инкор этмаяпти.

— Энди жониворлар турмуш ўртоғим билан менга «ўзимизникидек» бўлиб қолди, — дейди у. — Тўғри, юмушлар кўпайди, лекин меҳнатимиз юз чандон қайтади: иш ҳақимиз анча ошди, сутнинг серқаймоқлиги, ем-хашак тежалганлиги, жониворларнинг омон сақлаб қолинганлиги учун мукофот ва устама ҳақ тўланади.

Пудратнинг фойдали эканини колхозда ҳамма эътироф этди. Давлатга гўшт ва сут топшириш юзасидан социалистик мажбуриятлар муддатидан барвақт бажарилди. Оилавий коллективнинг ўртасида мусобақа сут сифатини яхшилаш учун чиқадиган мусобақа ҳамма — чорвадорлар учун, областимиз сут жўнатиладиган шаҳар ва қишлоқлар аҳолиси ҳам нафи кўради.

(ЎзТАГ).

Халқ ижоди чашмалари

ДАВРИМИЗНИНГ ХОЛИС КУЙЧИСИ

Холис (Шароф Қобулов) 1903 йилда Наманган область Тўрақўрғон районининг Сайрам қишлоғида таваллуд топди. Унинг отаси Мулло Қобул домулло ўз замонасининг илғор зиёлиларидан, пухта саводли, адабиётга қизиқадиган одам бўлган. Мулло Қобулнинг хонадонида шоирлар, уламолар иштирокида тез-тез уюштириладиган суҳбатлар, мушоиралар ёш Шарофжонда илк бор шоирликка ҳавас уйғотди, бўлажак адиб ижодининг шаклланишида, шубҳасиз, ижобий моҳият касб этди.

Шароф Қобулов ёшлигидаёқ шеър машқ қила бошлади. Унинг ашъорлари наинки тенгқурлари, ҳатто шеърият аҳлининг, назм ишқибозларининг ҳам эътиборини тортди. Айниқса отаси Мулло Қобул ўғлининг қобилиятидан беҳад мамнун эди.

Лекин афсуски, ҳаёт ўз ҳукмини ўтказар экан. «Уйдаги гап кўчага тўғри келмайди» деганларидек, бутун ўлкамизда бўлгани каби Сайрам қишлоғида ҳам алғов-далғов кунлар бошланди. Йигитларни мардикорликка мажбуран жўнатишди. Батрак ва чоракорлар подшо зулмига қарши бош кўтаришди. Оддий халқнинг аҳволи кун сайин оғирлаша борди. Шу сабабли Мулло Қобул оиласи Каттақўрғонга кўчиб кетишга мажбур бўлди.

«Бир кўчиш — ўн таланиш», дейди халқимиз. Янги жойда мослашиш, рўзғор, оила ташвиши бўлғуси шоирнинг эзгу ниятларини вақтинча пучга чиқарди. Энди у жуда ёш бўлишига қарамай меҳнат қилишга, отасининг қанотига кириб рўзғор тебратишга мажбур эди. Ҳаётнинг нақадар оғирлигига қарамай у каттақўрғонлик классик шоирлар Шавқий, Мирий, Ноқис, Дабирийларнинг сермазмун ижодини зўр қизиқиш билан кузатиб борди, улардан сабоқ олди.

Машъум уруш кўп қатори дурадгор Шароф Қобуловлар оиласини ҳам четлаб ўтмади. Бир қўлида автомат, иккинчи қўлида қалам тутган шоир жанг майдонида жавлон урди, отишма бир лаҳза тўхтаганидан фойдаланиб Таскин тахаллуси билан жанговар шеърлар ёзди, жангчи дўстларини ҳужумга отлантирди, ғалаба дақиқаларини яқинлаштиришга ўз ҳиссасини қўшди.

Холис классик адабиётимиз вазни — арузда анча баракали ижод қилаётган кекса шоирлардан бири. Ижодининг мавзуси ранг-баранг. Ғазалларида Ватан, халқ, партия мадҳи куйланади. Унинг шеърлари ажойиб хонандалар ижросида тез-тез янграб туради.

Холис СССР Ёзувчилар союзи ва СССР Бадиий фондининг аъзоси.

Отахон шоир саксон бешинчи баҳорини қаршилаш арафасида турибди, аммо ҳамон ижодий изланиш, машқу ижод билан банд.

Яздон ХУДОЙҚУЛОВ.

ДЎСТЛИК

Замон субҳи, тонгин нури зиёси дўстлик,
Ленин башоратининг тонгда нидоси дўстлик.
Ватан сабоҳатининг меҳри гиёси дўстлик,
Башар бошида гўё равнақ фазоси дўстлик.
Дўсту қадрдончилик ҳаёти жовидондир,
Кўплигу меҳрибонлик ҳар онда қаҳрамондир.
Орзу-ҳаловатига етмоғи бегумондир,
Тинчлигимиз боғини обу ҳавоси дўстлик.
Дўстлигимиз машъали берди жаҳонга ойдин,
Қутилди аҳли Ватан зулмату оҳу войдин,
Қурол ташлаб, дўст бўлиб қўшилса ҳамма жойдин,
Бўлгай умумий халқнинг ҳожатравоси дўстлик.
Аҳил оға-инидек кўп бўлса ҳам миллати,
Қалби, вужуди ичра заррача йўқ иллати,
Улуғланур мартаба, камол топиб шуҳрати,
Холис фароғатининг кенг раҳнамоси дўстлик.

ЙЎЛБОШЧИМИЗ

Бахтиёрлик келди сенга, эй замон, даврингни сур,
Кўп баҳор кўрдинг, яна бўлгин омон, даврингни сур.
Колхозу совхоз билан фабрик-заводлар ишчиси,
Довюрак, олтин билак қизу жувон, даврингни сур.
Ким агар тинчлик учун берса халал, бўлсин хароб,
Сен омон бўлгин, улар бўлсин хазон, даврингни сур.
Ҳур Ватаннинг душмани — Гитлерни барбод айлади—
Армиям, соҳибқирон, сен қаҳрамон, даврингни сур,
Ҳар вилоят, неча давлатдин келиб дўстлик тутиб,
Ошнолик қилди изҳори жаҳон, даврингни сур.
Бу замон ободлигига берди Холис кўнглини,
Партиям йўлбошчимиз, ҳам посбон, даврингни сур.

УЛУҒ ТИЛ

Барча тиллар сарвари, хуршиднамоси рус тили,
Олам аҳлин қалби-ю фикрин зиёси рус тили.
Бахту толе йўлин очган, кўп улуғ моҳияти,
Илм истар ҳар кишининг муддаоси рус тили.
Кимки ўрганса ўқиб бу тилни топгай эътибор,
Ақлу дониш манбаи, беинтиҳоси рус тили.
Ушбу тилни ҳар бир инсон ўрганиш орзусида,
Барча миллатлар аро шуҳратнамоси рус тили.
Бўлса фавқулодда суҳбат неча миллат бирлашиб,
Ҳал бўлур ҳар орзуси, ҳожатравоси рус тили.
Сўзлаган Ленин шу тилда, шул сабабдан мўътабар,
Ушбу боис Холисининг ошноси рус тили.

ЭСЛАСУН

Хизматинг кўрсат Ватанга, барча инсон эсласун,
Шуҳратинг етсун жаҳонга, еру осмон эсласун.
Яшнатиб ўлкангни меҳнат бирла қилгин гулбаҳор,
Бу ташаббусларни кўрган боғу бўстон эсласун.
Ташна чўллар жисми ичра бахш этиб обу ҳаёт,
Меҳнатингни қақраган чўлу биёбон эсласун.
Барча ёш авлодимизга уқдириб роҳи равиш,
Меҳри шафқат қилганинг — дўсту қадрдон эсласун.
Жон фидо айлаб мудом элга тилаб осудалик,
То абад дилдан унутмай аҳли виждон эсласун,
Ушлагил илму адаб йўлини маҳкам, Холисо,
Мадҳини созандалар куйлаб ғазалхон эсласун.

ХОЛИС.

ТЕХНИКА

Янгиликлар бу жаҳонга қилди жорий техника,
Барча элнинг истаги, ҳожатбарори техника.
Мақсаду матлубга етмоқликни ул осон қилур,
Халқимиз оромижони, ифтихори техника.
Ўлтирур инсон фароғат бирла хўп айлаб назар,
Автоматлашган сабаб, инсон мадори техника.
Ҳар нечук ишларни қилмоқлик учун тадбир кўп,
Барча тадбирлар аро энг эътибори техника.
Пахта эккай, пахта тергай, парвариш ҳам айлагай,
Бўлди деҳқоннинг ҳамиша шон шиори техника.
Кўп қувондим, ҳам ишондим фаҳм этиб моҳиятин,
Шул сабабдан Холиснинг қалбин қарори техника.

КЎПАЙСИН

Замонамиз боғида турли самар кўпайсин,
Нозу неъматлар ила болу шакар кўпайсин.
Эл турмуши фаровон, чандонки шоду ҳандон,
Онгу билим ошириб, илму ҳунар кўпайсин.
Инсонга ёру ҳамдам техниканинг усули,
Фабрика-ю заводлар, машиналар кўпайсин.
Ер ости бойликларин чиқардилар рўёбга,
Дониш элига асбоб-ускуналар кўпайсин.
Ёзу қишу, йилу ой эл қурадур уй-у жой,
Қават-қават бинолар — манзаралар кўпайсин.
Инженеру шоирлар, ёзувчилар, моҳирлар,
Эркин замонамизда янги асар кўпайсин.
Роҳатни севган одам ишлашга топгай имкон,
Холису марди майдон, меҳнатсевар кўпайсин.

КЕЛДИ ДЕБ

Ёру дўстингни унутма даври даврон келди деб,
Учма мансабни елига орзу-армон келди деб.
Қилма манманлик эл ичра, хулқу аҳлоқинг бузиб,
Шоҳу султондек керилма, шоду хандон келди деб.
Қўй қадам оҳисталаб бахт зинасин пештоқига,
Босмагин бежо қадам, юксакка нарвон келди деб.
Неки нарса хор бўлса, давр ўтиб бўлгай азиз,
Топганинг елга совурма, қўлга осон келди деб.
Холисо нодон кишининг тил етармиш бошига,
Сўзлама ҳар ерда дилга рост-ёлғон келди деб.

МУСТАҲЗОД

Бир келса эди қошимга ул дилбари жонон,
Жонона бўлай деб.
Бир лаҳзагина суҳбат этиб сурғани даврон,
Дўстона бўлай деб.
Соқи бўлибон қўйса эди бодайи нобин,
Бу анжуман ичра,
Нўш айлар эдим бўлгуси деб дардима дармон,
Мастона бўлай деб.
Ташриф-ла мунаввар қиладир кулбаи шомим
Ҳуснини чароғи ,
Дил талпинибон атрофида бўлгуси гирён,
Парвона бўлай деб.
Ошиқлик ўтин гулханида ёнсам ажаб йўқ,
Садқа бу жаҳоним.
Гўёки самандар сурайин ўт била даврон,
Сўзона бўлай деб.
Холисни жаҳон саҳнида йўқ деб гумон этманг,
Ундан асари бор,
У қилди муҳаббат элининг баҳорин ошён,
Дурдона бўлай деб.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ. Китоб районидаги «Китоб» совхоз-заводида келажагимиз эгалари — болаларга эътибор йил сайин ортиб бораяпти. Ҳозир хўжаликда учта типовой боғча-ясли ишлаб турибди. Уларда меҳнаткашларнинг икки юздан зиёд фарзандлари тарбияланмоқда. Ўтган йилни икки миллион сўм даромад билан якунлаган совхоз яна иккита мактабгача тарбия муассасаси қуришни планлаштираяпти.

СУРАТДА: «Олтин балиқча» боғчаси тарбиячиси Зефин Раҳимова музика машғулоти ўтказаяпти.

С. ВЕЛИЧКИН фотоси. (ЎзТАГ).

КОРРЕКТОР ЁН ДАФТАРИДАН

Истеъдодли ёрувчи (ёзувчи).

* * *

Мол **кемиртириш** базаси (семиртириш).

* * *

Ичак **эзди** латифалар (узди).

* * *

Ошиқ-овқатлар магазини (озиқ).

* * *

Омонат **ҳасса** (касса).

* * *

Осмон **улоқ**, ер қаттиқ (узоқ).

* * *

Муқовасиз **хитоб** (китоб).

* * *

Қинғир ишнинг **қилиғи** (қийиғи).

* * *

Ўтмас **пўчоқ** қўл кесар (пичоқ).

* * *

У нонни **куя** қилиб ейди (туя).

* * *

Даҳоси 2 тийин (баҳоси).

* * *

Беш **қармоғини** оғзига тиққан (бармоғини).

* * *

Кўзлари **олазирак** эди (олазарак).

* * *

Тез **ичар** самолётлар (учар).

* * *

Салласоч йигит (малласоч).

* * *

Қудуқ қошиқ оғиз йиртар (қуруқ).

* * *

Улар опа-**шингил** эдилар (сингил).

Турсунбой МАҲМУДОВ.

Жиззах район маиший хизмат кўрсатиш уйи ходимлари янги йилни янги муваффақиятлар билан бошлашди. Илғор коллектив ўтган 15 кун мобайнида бир ойлик топшириқни бажариб, областдаги турдош корхоналар ўртасида пешқадамликни қўлга киритди.

СУРАТЛАРДА: 1. 1-цех бошлиғи Суннат Садиров, тикувчилар Фарида Исроилова ва Хайри Назирқулова. 2. Коммунистик меҳнат зарбдори Саломат Хўжамёрова.

Ш. ТЎРАЕВ фотолари.

МАФТУНИНГМАН, ДИЛРАБО ДИЁР!

2. Жанубий Моравияда

Прагадан сўнг Жанубий Моравияга, катталигига кўра Чехословакиянинг иккинчи шаҳри — Брнога боришимиз керак эди. Унчалик кенг бўлмаса-да, усти яхшилаб қопланган йўл тепаликларни ёнлаб қанд лавлаги, кузги экинлар майсалари авж олиб турган далалар орасидан ўтиб борарди. Биз аъло даражада хизмат кўрсатиладиган қишлоқ ресторанида тушлик қилиб, унинг меҳмондўст эгаларини анъанавий ўзбек дўппилари билан сийладик-да, йўлнинг қолган қисмини ҳам хаш-паш дегунча босиб ўтиб, Брнога етиб келдик.

У—Чехословакиянинг қадимий шаҳарларидан бири. Илк маротаба қаср сифатида XI асрда пайдо бўлган. Сўнгра Пржемисловичлар князлигининг маркази, XII аср охирида эса Моравия маркграфи қароргоҳи ҳисобланган, 1243 йилда қиролликнинг эркин шаҳри имтиёзини олган.

Аждаҳо ва ғилдирак шаҳар герби ҳисобланади. Ривоятга кўра, аждаҳонинг худди тимсоҳни эслатувчи нусхаси князь Матиаш томонидан шаҳар кенгашига тортиқ этилган экан. У ҳозир ҳам эски шаҳар ратушасига кираверишда осилиб турибди, ёнида эса ғилдирак. Афсоналарга қараганда ана шу аждаҳо Брно қизларига хавф туғдирган. Ғилдиракнинг ҳам ўз тарихи бор. Айтишларича, 1636 йилда ледницелик ғилдираксоз Иржи Бирк эрта тонгдан то оқшом тушгунча оддий пичоқ билан ғилдирак ясаб, уни шаҳар дарвозаси ёпилгунга қадар Брнога ғилдиратиб бора оламан, деб баҳс бойлашиб қолибди. У сўзининг устидан чиқибди ва битта тилла, ўн етти крейцер билан тақдирланибди. Бироқ бу ютуқ Иржи Биркка бахт келтирмабди: одамлар у иблис билан тил бириктирган, деган шубҳага боришибди. Бирк қашшоқликда ўлиб кетибди.

Петрово тепалигидаги Шпильберк қасри — шаҳарнинг энг диққатга сазовор жойларидан бири. У XIII асрнинг иккинчи ярмида маркграфлар, чех қиролларининг меҳмонлари турар жойи ва қароргоҳи сифатида барпо этилган. Бу ерда Карл IV ҳам яшаган.

1579 йилда қалъа ёниб кетган, шундан сўнг бир неча маротаба қайта қурилган. Ўттиз йиллик уруш даврида Шпильберк шведлар қўли етмаган ягона қалъа бўлиб қолган. 1645 йилда швед генерали Торстенсон уни қамал қилган. Генерал тўрт ойлик муваффақиятсиз ҳужумлардан сўнг уни эртасига соат ўн иккига қадар ололмаса, қамални бас қилишини айтган. Ҳимоячилар ва ҳужумчилар обдон холдан тойганларида қўнғироқчи усталик қилиб қалъа минорасида бир соат илгари кун ярим бўлганини маълум қилган, шведлар нари кетишган. Бу анъана ҳозиргача сақланиб қолган.

Наполеон урушлари даврида Брнони французлар босиб олдилар. Император қалъанинг муҳим мустаҳкамлагичларини бузиб ташлаш, ичимлик сув қудуқларини кўмиб юбориш ҳақида буйруқ берган. Шундан кейин қалъа қамоққа, Австрия-Венгрия монархиясининг энг даҳшатли авахтахонасига айланиб қолган.

Шпильберк — эрк учун курашувчилар чеккан азоб-уқубатлар тимсоли. Ўнлаб революционерлар, исёнчилар, ватанпарварлар, маҳбуслар Венага қаршилик кўрсатганликлари учун шу ерга ташланганлар, қадимий қалъа «халқлар турмаси» номини олган.

Ана шу қасрда ўз ўртоқлари билан саккиз йил азоб тортган карбонарийлар революцион жамиятининг аъзоси, итальян шоири Сильвио Пеллино туфайли бу нарса кенг халққа ошкор бўлди. У қасрдан оғир касал ҳолда қайтди ва ўзининг «Менинг турмам» китобида кишини даҳшатга солувчи далилларни баён қилиб берди. Австрия канцлери Меттерних: «Бу китоб Австрияга ютқазилган жангга нисбатан кўпроқ зарба етказди», —деб ёзган эди. Ҳозирга қадар Шпильберк яқинидаги кўчалардан бири Пеллино номи билан аталади.

Шпильберк тарихига фақат итальянларнинггина номлари ёзилиб қолгани йўқ. Моравия исёнчилари, венгер якобинчилари, француз ва поляк революционерлари, чех ватанпарварлари — уларнинг ҳаммаси озодлик учун элтадиган олис йўлда кўп азоб-уқубат чекдилар. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Габсбург истибдоси қурбонлари қаторига антифашистларнинг узун рўйхати ҳам қўшилди.

Сабзавот расталари, архитектор И. Б. Фишер фон Эрлах лойиҳаси асосида XVIII аср бошида қурилган фаввораға эга бўлган Шилингр майдони шаҳарнинг тарихий маркази ҳисобланади. Нақш солиб ишланган фаввора натурализм ва иллюзионизмнинг ажойиб намунасидир. Юқоридаги нақшлар дунёнинг тўрт иқлимини ифодалайди. Қўпол қилиб йўнилган тош блоклар Геракл Цербернинг курагини ерга текизган ғорни тасвирлайди.

Майдондан юридик факультетнинг олд томони, Редут театри кўриниб туради. Бу ерда XIV асрдаёқ қовоқхона бўлиб, у хорижий вино ва пиво билан савдо қиларди. Унинг ёнида Капуцин черкови (1648—1651 йиллар) Франциско авлиёларининг серҳашам услубида ишланган олтита ҳайкали жиддий тусдаги олд кўринишига бироз иликлик бағишлайди. Черковнинг ерости қисмида катуцинлар жамоаси аъзолари ва Брно машҳур кишиларининг мумланган дахмалари жойлашган. Улар орасида XVIII асрнинг таниқли европалик муттаҳам полковниги Ф. Тренкнинг дахмаси ҳам бор.

Чоғроқ маданият ва истироҳат боғида Моравия музейи комплекси қад кўтарган бўлиб, унинг энг қадимги қисми XV асрга тааллуқлидир. Аустерлец жанги олдидан М. И. Кутузов бу ерда тўхтаб ўтган. Майдон ниҳоясида муқаддас Михаил Черковининг 1656 йилда меъмор Б. Эрн қурган улуғвор ансамбли ўрнашган. У XVIII асрнинг биринчи ярмига доир ажойиб нақшлар ҳашами билан безатилган.

Шаҳарнинг диққатга сазовор муҳим жойларидан яна бири муқаддас Ёқуб черковидир. Унинг қурилиши 1228 йилда бошланиб, 300 йилдан кўпроқ давом этган. Эҳром минорасининг баландлиги—92 метр. Ички қисми турли даврлар нақшлари билан безатилган. Орган 1694 йилдан то шу кунгача ишлаб турибди. Асосий меҳроб ортида шаҳарни шведлар ҳамласидан ҳимоя этишга бошчилик қилган француз Радуитр де Сашега ҳайкал ўрнатилган.

Машҳур табиатшунос Греор Мендель Брнода туғилиб, ўзининг ажойиб тажрибаларини августчилар монастирида ўтказган.

Шаҳар аҳолиси эшкак винтини ихтиро қилган Ян Рассел, сув турбиналари кашфиётчиси Виктор Коплан каби бошқа таниқли ҳамюртлари билан фахрланади. Профессор Ян Навратил ҳам мамлакатдаги биринчи юрак операциясини шу ерда ўтказган.

Чехия ва Моравия бўйлаб автобусда сайр қилар эканмиз, машиналардан чўчимай бемалол юрган товусларни, узунқулоқ қуёнларни кўриб ҳайрон қолдик. Бизга бу юрт бутун Европада ёввойи қушларининг кўплиги билан шуҳрат тараттганини гапириб беришди. Бу ерга хорижий мамлакатлардан кўплаб овчилар ижозат олиб келишар, товус, тувалоқ, шунингдек қуён, тоғ эчкиси ва ёввойи чўчқаларни овлаб кетишар экан.

Брно атрофи ғоят сермазмун ва тарихий воқеаларга бой. Шаҳарнинг шимоли-шарқий томонида бутун бир ғорлар туркумига эга бўлган, 120 квадрат километр майдонни эгаллаган Моравия карсти жойлашган. Унинг барча территорияси қалин ўрмонзор ва табиий водийлар, даралар, пастликлар, ғорлар, ерости дарёлари, ариқчалар ва ўралар билан қопланган. Биз Пунква дарёсининг устки ва остки оқими жойлашган ва 138 метр чуқурликдаги Мацох тублиги билан машҳур бўлган энг катта ғорни бориб кўрдик. Ғаройиб қиёфаларга кирган хаёлий сумалаксимон музлари, мафтункор кўллари билан кўзни қамаштирувчи манзара нигоҳимизни ўзига тортарди...

Славков шаҳри мутлақо бошқача кўриниш касб этган. Унинг аввалги немисча номи Аустерлецдир. 1805 йилнинг 2 декабрида бу ерда рус-австрияликлар ва француз қўшинлари ўртасида ҳал қилувчи жанглар бўлиб ўтган. Уни бу ерда учта император жангги деб атайдилар. Александр 1 Кутузов фикрини рад этиб, австриялик генерал Ф. Вейротернинг планини қабул қилади. Бу план рақиб маневрларини ҳисобга олмай ҳамда вазият тўғрисида етарли маълумотга эга бўлмай туриб, эскирган стратегия асосида ҳужум қилишни кўзда тутарди. Натижада иттифоқчиларнинг қўшинлари 27 минг кишини қурбон ва асирга бой бериб, катта мағлубиятга учрадилар.

Уша машҳур жангнинг юз йиллиги муносабати билан олишув бўлиб ўтган ана шу ерда Тинчлик қабри монументи ўрнатилган. Туристик мавсум тугаётганига қарамай Славковда бизга қалъани ва Наполеон I жангдан сўнг тунаган хонани кириб кўришга рухсат беришди. Қалъада таниқли рассомларнинг кўплаб картиналари, турли хил безаклар бор эди. Ғарб томондаги боғ «аля Версаль» услубида қурилган, деб ўйлаган эдим, йўл бошловчимиз шу заҳотиёқ фикрим тўғрилигини тасдиқлади.

Шундан кейин чоғроқ, лекин ғоят шинам Оломоуқ шаҳри орқали Ватанимизга қараб йўл олдик.

А. КОВАЛЕНКО.

(Охири. Боши газетанинг 10-сонида).

Спорт ахбороти

ШАХМАТ

Голландиянинг Вейк-ан-Зее шаҳрида йирик халқаро мусобақа ўтказилаяпти. Навбатдаги 5-турда собиқ жаҳон чемпиони Анатолий Карпов дуранг натижага эришди. У голландиялик ёш, умидли шахматчи Пикет қаршилигини енга олмади. Турнир пешқадами Андерссон Георгиев билан очкони бўлишиб олди. Шунингдек Фараго — Таль, Любоевич — Сосонко партияларида ҳам кучлар тенг келди. Ван дер Виль Хюбнерни мағлубиятга учратди.

5 турдан кейин Андерссон (4 очко) олдинда бораяпти. Карпов, Любоевич, Георгиев, Ван дер Виль ҳисобида 3 тадан очко бор.

ФИГУРАЛИ УЧИШ

Чехословакия пойтахти Прагада Европа чемпионати давом этаётир. Эркаклар ўртасида мажбурий машқларни бажаришда москвалик Александр Фадеев пешқадамликни қўлга киритди. Иккинчи, учинчи ўринларни Владимир Котин, Хайко Фишер (ГФР) эгаллаб туришибди.

ВОЛЕЙБОЛ

Мамлакатимизнинг икки эркаклар командаси Европа кубоклари турнирининг навбатдаги учрашувларида муваффақиятсиз қатнашди. Жумладан, Риганинг «Радиотехник» коллективи (кубок эгалари кубоги учун) Софияда «Левски Спартак» клубига ютқазди —1:3.

Европа федерацияси кубоги мусобақасида қатнашаётган Ленинграднинг «Спартак» командаси Нови Сад (Югославия) шаҳрининг маҳаллий клубидан енгилди — 0:3.

ТЕННИС

Мельбурнда Австралиянинг очиқ чемпионати ўтказилаяпти. Бу турнирда мамлакатимиз шарафини москвалик А. Чесноков ҳимоя қилаётир. Андрей иккинчи даврада Франциянинг тажрибали теннисчиларидан бири — Тарик Бенабилни мағлубиятга учратиб (6:1, 7:6), навбатдаги босқичда кураш олиб бориш ҳуқуқига эришди.

БАСКЕТБОЛ

Олий лига эркаклар командалари чемпионат биринчи босқичининг сўнгги ҳал қилувчи учрашувларини Москва, Минск, Таллинда бошлашди. Бу ўйинлар якунидан кейин медаллар учун курашни давом эттирадиган командалар аниқланади. Ҳозирча ЦСКА, «Жальгирис» (Каунас), «Строитель» (Киев), «Динамо» (Тбилиси), РТИ (Минск), «Шахтёр» (Донецк), ВЭФ (Рига) ва «Динамо» (Москва) коллективлари кучли саккизликдан жой олиб туришибди.

ЭРКИН КУРАШ

Душанбеда спорт мактаб-интернатлари вакиллари ўртасида мамлакат биринчилиги бўлиб ўтди. Унда республикамиз спортчилари ҳам яхши қатнашдилар. Чунончи Равиль Атаулин (58 килограммга) учинчи, Даврон Муталов (97 килограммгача) иккинчи ўринни эгаллашди. Ш. Юнусов ва А. Умаров эса кучли олтиликдан жой олдилар.

Редактор А. Ғ. МУХТОРОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 13631. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 1009. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12